Ніва

ШТОТЫДНЁВІК

ГОД I № 34 БЕЛАСТОК, 21 КАСТРЫЧНІКА 1956 г. Цана 60 гр.

Выбары і беларусы

Набліжаюцца выбары ў Сейм Польскай Народнай Рэспублікі. Як яны павінны выглядаць, каго выбіраць — вось пытанні якія хвалююць усё нашае грамадства, у тым ліку і беларусаў — жыхароў ПНР. Як дагэтуль выглядала справа беларускіх паслоў і беларускай нацыянальнай меншасці ў Сейме Польскай Народнай Рэспублікі?

Спаткаліся мы з паслом у Сейм тав. Сарокай Сам ён па нацыянальнасці беларус і з'яўляецца адначасова дырэктарам Беларускага Агульнаадукацыйнага ліцэя ў Гайнаўцы.

— Скажыце нам, ці ва працягу 4-х апошніх год праблема нацыянальных меншасцей у Польшчы была стаўлена на пасяджэннях Сейма?

— Не, не была!.. Зрэшты, мы, хоць беларусы, не былі пасламі беларусаў, а цэлай выбарчай акругі.

*

Так. У Сейме Польскай Народнай Рэспублікі не было дагэтуль беларускіх паслоў. У 1952 годзе, калі былі выбары не гаварылася і нават не думалася, што беларусы павінны мець сваіх паслоў. Зрэшты, аб шмат чым тады не гаварылася. Справа беларускіх паслоў у польскім Сейме не новая. Мы тут Амерыкі не адкрываем.

Комуністычная партыя Заходняй Беларусі, якая гуртавала ў сваіх радах найбольш прагрэсіўную частку беларусаў, была перакананa, што беларусы павінны мець сваіх паслоў у Сейме, якія змагаліся-б за іх справы, за справядлівасць у адносінах улад да нацыянальнай меншасці — беларусаў І партыя, хоць знаходзілася ў падполлі, актыўна праводзіла работу ў гэтым напрамку. Беларускія паслы ў Сейме занялі левыя пазіцыі.

Народ шмат цярпеў, быў праследваны, забіралі яму яго мову, культуру, накідвалі чужое імя — супроць гэтага выступалі беларускія паслы. За сваю правільную патрыятычную дзейнасць яны былі арыштоўваны, цярпелі здзекі ў турмах.

Старэйшыя людзі Стараберазова і аколіц напэўна памятаюць магутны народны мітынг, які адбыўся ў Старым - Беразове. Нават пасольская недатыкальнасць не перашкодзіла санацыйнай паліцыі арыштаваць беларускіх паслоў. Але ўсё гэта было за часоў санацыі, калі нацыяналістычная палітыка была клапатліва падтрымлівана санацыйнай уладай.

Сёння, калі ў нашай краіне адбываюцца вялікія змены, адбываецца штораз шырэйшая дэмакратызацыя нашага грамадскага жыцця, трэба паставіць справу ясна.

Шматтысячная маса беларусаў у Польшчы павінна мець сваіх прадстаўнікоў у Сейме. Гэтага патрабуе спецыфіка развіцця беларускай культуры ў Польшчы, спецыфіка жыцця беларусаў. Разгортвае сваю дзейнасць Беларускае грамадска - культурнае таварыства. Выдаецца часопіс «Ніва», растуць з дня ў дзень культурныя і гаспадарчыя запатрабаванні беларусаў, расце колькасць беларускіх школ, гурткоў мастацкай самадзейнасці, павялічваюцца рады беларускай інтэлігенцыі. А разам з гэтым узнікаюць праблемы, якія трэба вырашаць не толькі ў межах Беластоцкага ваяводства, дзе згуртоўваецца асноўная маса беларусаў. У кожным амаль ваяводстве нашай краіны жывуць беларусы. Нацыянальныя справы, якія на працягу апошніх год не былі абмяркоўваныя на пасяджэннях Сейма, павінны знайсці там месца. А ёсць аб чым гутарыць.

У як-жа шматлікіх выпадках павятовыя і ваяводскія ўлады неўласціва адносяцца да беларускай справы — крыўдзяць беларусаў, не дацэньваюць іх патрыятызму прымаючы часта патрыятызм за «дрэнную манету». Яшчэ моцна «пакутуе» сумная спадчына мінулага, якую нашым абавязкам, у агульным інтарэсе як найхутчэй ліквідаваць. Многа год Міністэрства Асветы не можа вырашыць усіх спраў, якія хвалююць беларускае насельніцтва. Дагэтуль няма праграм для беларускіх школ, вялікія цяжкасці адчуваецца ў галіне падрыхтоўкі для іх высокакваліфікаваных кадраў. Фактам з'яўляецца і тое, што большасць беларускіх школ, не маюць адпаведных будынкаў. Змяшчаюцца ў сялянскіх хатах. Гэта не спрыяе павышэнню навучальнага ўзроўню. Падобныя цяжкасці існуюць і ў галіне культуры.

Несумненна, калі-б гэтыя праблемы былі абмеркаваны ў Камісіі культуры і асветы, пастаўлены на пленарным пасяджэнні Сейма, напэўна аж дагэтуль не чакалі-б мы на іх развязку.

Аб неабходнасці беларусам мець сваіх паслоў у Сейме, гаворыць і той факт, што беларускі пасол будзе бліжэйшы сваім беларускім выборцам, звяртаючыся да іх на роднай мове, лепш перадасць ім пастановы Сейма.

Беларусы ізноў, маючы на ўвазе тое, што яны маюць сваіх уласных паслоў у Сейме будуць больш актывізавацца дзеля супольнай справы, якой з'яўляецца пабудова соцыялізма ў Польшчы.

Тав. Сарока хоць і беларус, быў паслом не толькі ад беларусаў, а послом сваёй акругі.

Ён прадстаўляў не інтарэсы беларусаў як нацыянальнай групы, а інтарэсы сваёй акругі наогул. Што прадстаўляючы інтарэсы акругі цяжка прамінуць інтарэсы беларусаў, якія ў палавіне засяляюць яе — гэта здзіўляе. Але гэта ўжо справа актыўнасці нашых паслоў.

Не выпадае прамінуць факту, што тав Сарока — дырэктар Беларускага ліцэя не ўвайшоў у Камісію асветы культуры, дзе яго сапраўднае месца, а ў Камісію каму нікацыі. Што за абсурд!

Фактам даказаным застаецца тое, што на працягу 4-ох год у Сейме словам не ўспамянута аб нацыянальных меншасцях ў Польшчы! Ці справядліва гэта? Не! Ці ў далейшым можа так быць? Не!

Справы нацыянальных меншасцей павінны быць прадметам гутарак на пасяджэннях у Сейме і таму, што з падобнымі цяжкасцямі сустракаюцца і ўкраінцы, літоўцы, чэхі, немцы, яўрэі, славакі і інш. Справы гэтых людзей будуць належна абмеркаваны і вырашаны толькі тады, калі многатысячныя групы насельніцтва не польскага паходжання будуць мець сваіх прадстаўнікоў у Сейме. Гэта павінна прадбачыць і новая выбарчая ардынацыя.

Беларускае грамадска - культурнае таварыства ў перыяд падрыхтоўкі да выбараў павінна прадставіць ад свайго імя кандыдатаў на паслоў.

*

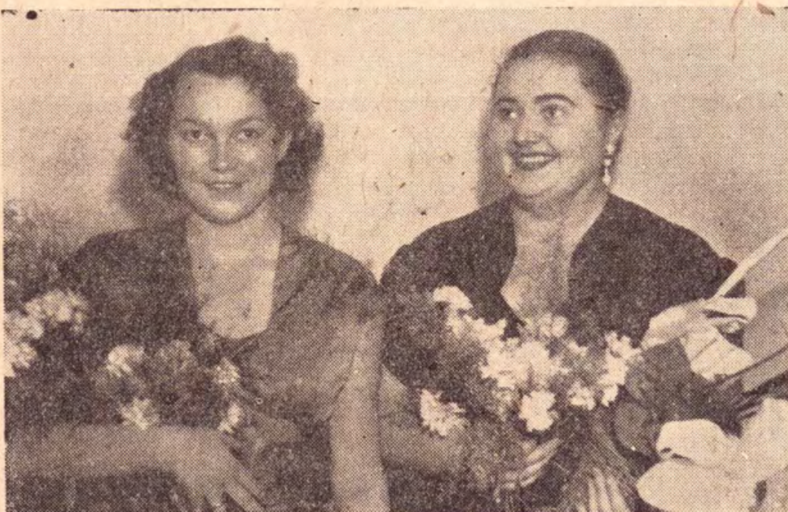
Гаворачы аб перадвыбарчых справах хацелася-б сказаць і яшчэ аб адной справе Цяпер у Сейме ад Беластоцкага ваяводства ёсць 16 паслоў 9 з іх «цэнтральных» — г. зн. 9 чалавек, якія жывуць у Варшаве і працуюць у цэнтральных установах На Беласточчыне яны бываюць рэдка. І ці могуць яны поўнасцю ведаць усе справы, якімі жывуць людзі якія іх выбіралі? Напэўна не! З гэтым трэба скончыць. І калі будуць «цэнтральныя» паслы, то іх прапорцыя павінна змяніцца на карысць людзей, якія будуць штодзень сустракацца з выборцамі, ведаць іх жыццё, цяжкасці, якія напатыкаюць і пераносіць іх запатрабаванні на форум Сейма.

Чытаючы справаздачы з Сейма вельмі рэдка можна сустрэць прозвішча пасла Беласточчыны. Калі яно і ёсць, то найчасцей гаворыць хтосьці з «цэнтральных» і аб справах свайго «рэсорту», якога з'яўляецца кіраўніком.

З усяго гэтага вывад ясны У Сейме нам патрэбныя актыўныя людзі (абавязкова!), якія ведаюць жыццё беларусаў у Польшчы, ведаюць іх дасягненні, радасці, цяжкасці, патрэбы, ведаюць чаго ім не хапае і ў чым трэба дапамагчы. І такія вось людзі павінны прадстаўляць у Сейме Польскай Народнай Рэспублікі беларусаў.

В. Л. М. М.

З пабыўкі ўкраінскіх артыстаў у Беластоку

На здымку: злева Бэла Рудэнка і Зоя Хрыстыч, салісткі Опернага Тэатра імя Шаўчэнкі ў Кіеве. Фото — В. Коссакоўскі

ШУКАЕМ ТАЛЕНТАЎ

ЗАХАД СОНЦА

Знізілася сонца, й колерам чырвоным
Аблівае хмары і бору кароны.
Праменнямі сыпле, як дзяўчына смехам,
Зямлю абнімае, якая-ж уцеха.
І прамень апошні людзям пасылае
І, як-бы ўстыдалась, за горы ўцякае.
Вернешся ты сонца, з заўтрашнім дзянёчкам.
Стрэнем цябе, сонца, песняй-васілёчкам.

ЗІМА ІДЗЕ

Асенні час
Прыйшоў да нас,
І дождж,
І вецер
Ён прыгнаў.
Шпакі грамадкай
Усё крычаць:
— Зіма ідзе!
— Зіма ідзе.

Зіму сустрэць,
То трэба мець
І хлеб,
І сена
На запас.
Трэба ў поле
Выйсці ўсім —
Бульбу капаць,
Бульбу капаць!

Жаўцішца гай
Лісце дрыжыць,
А павуценне
У свет ляціць.
Яно нам кажа,
Што пара
Ужо жыта сеяць
На палях.

І калі руњ зямлю акрые,
Нястрашны вецер ёй, што вые

УЛАДЗІМІР ГАЙДУК
Тарнопаль,
павет Гайнаўка

Тыдзень праз фотааб'ектыў

Перагаворы ў Маскве

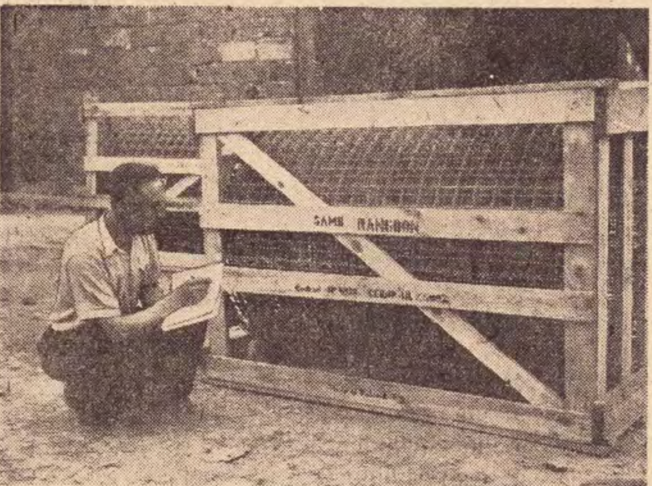

7 кастрычніка вылецела ў Маскву, для працягвання перагавораў аб нармалізацыі японска-савецкіх адносін, ўрадавая дэлегацыя Японіі якую ўзначальвае прэм'ер-міністр Ічыро Хатаяма.

На здымку 13 г. м. старшыня Совета Міністраў СССР Н. А. Булганін прыняў прэм'ера Японіі Хатаяма разам з суправаджаючымі яго асобамі.

Фото — ЦАФ.

Экспарт у Бірму

У прадпрыемстве вытворчасці зборных канструкцый у Чыжынах ля Кракава выраблюцца дротныя сеткі для рыбнаховішчаў прызначаных на экспарт у Бірму.

На здымку загадчык Станіслаў Стычынскі спраўджвае перад высылкай выраблены сеткі.

ЦАФ — фото Лінк.

16 кастрычніка г. г. па запрашэнню Сейма ПНР прыбыла ў Варшаву дэлегацыя Скупшчыны Федэратыўнай Народнай Рэспублікі Югаславіі.

На здымку: прывітанне на аэрадроме Окэнце ў Варшаве.

ЦАФ — Фото Гжэнда

Гэтымі днямі ў музеі сучаснага мастацтва горада Парыжа адкрыта 23-ю выстаўку «Сюр індэпедантс». На выстаўцы дэманструюцца між іншымі працы Джэйндэ Юбіле Бэк.

На здымку: мастачка побач сваёй мастацкай працы выкананай з бляхі, якая мае... і плямы.

Фото — ЦАФ.

Прафесары з Мінска ў Варшаўскім універсітэце

16 кастрычніка г. г. па запрашэнню Міністэрства вышэйшых навучальных устаноў прыехалі з Мінска ў Варшаву, навуковы супрацоўнік Акадэміі навук БССР праф. Бірыла — спецыяліст у галіне мовы і выкладчык Мінскага педагагічнага інстытута, праф. Тарасаў (гісторык літаратуры), якія ў бліжэйшы час пачнуць працаваць на аддзяленні беларускай філалогіі Варшаўскага ўніверсітэта.

На галоўным вакзале ў Варшаве прафесараў сустрэлі прадстаўнікі Міністэрства ВНУ, тав. тав. Булдзкі і Скерхоўскі, загадчык кафедры беларускай філалогіі У. В., прафесар Яблонская, прадстаўнікі Варшаўскага аддзела БГ-КТ, тав. тав. Туронак і Якаўлюк і студэнты аддзялення беларускай філалогіі пры Варшаўскім універсітэце.

Шчыра вітаем дарагіх і доўгачаканых прафесараў з Мінска і жадаем ім плённай працы ў галіне развіцця беларускай асветы ў Народнай Польшчы.

Усякая ўсячына

МУЗЫКА НА ДАБРАНАЧ.

Нядаўна жыхары горада Упсаль у Швецыі слухалі музыку, якая сапраўды прымусіла іх ісці спаць. А як гэта было — паслухайце.

Вечарам адбываўся парад пажарнікаў. На чале парада ішоў аркестр, а на чале аркестра — капельмайстар аб прозвішчы Ліндборг. Капельмайстар з такім запалам вёў пажарніцкіх музыкантаў, што ў пэўным моманце з нейкай фантазіяй выкінуў угору сваю капельную дырыжорскую палачку і чакаў каб ізноў з фантазіяй яе схапіць і далей дырыжыраваць. На жаль дырыжорская палачка не вярнулася на зямлю, але за тое ўсе пачулі моцны трэск, усіх сабраных быццам маланкай асвятліла, а потым... настала егіпецкая цемра.

Дырыжорская палачка выклікала кароткае замыканне высокага («курцшлюс») на лініі напружання і ў цэлай мясцовасці на працягу некалькі гадзін ні было электрычнага святла.

СУП І МАСТАЦТВА.

Нядаўна дзве вялікія амерыканскія фірмы фабрыка спажывецкіх вырабаў і фільмавае таварыства заключылі паміж сабой незвычайны дагавор. Каб здабыць сабе кліентуру хочуць яны, як кажуць, за адным стрэлам забіць два зайцы. цяпер у пачках з прэпаратамі супу замест датагачасных серыйных малюнкаў знаходзяцца бясплатныя ўваходныя білеты ў кіно. Гэтыя білеты важныя ва ўсіх кіно прыналежных да вышэй памянутага таварыства. Гэткім чынам мае павялічыцца колькасць асоб наведваючых кіно, а з другога боку мае ўзрасці даход спажывецкай фірмы.

Трэба прызнаць, што як на Амерыку — то зусім нядрэнна.

А КАЛІ НЕ...?

Ва ўрадавай штодзённай газеце, якая выдаецца ў Бон, апублікавана ўказанні пад загалоўкам «Што трэба рабіць у выпадку неспадзяванага выбуху атамнай бомбы». У гэтых указаннях між іншым, чытаем: «Пасля выбуху трэба ўстаць і дакладна ачысціць адзенне ад пяску і пылу».

А што трэба рабіць, калі пасля выбуху нехта не ўстане, хіба тое, што паказвае змешчаны побач малюнак.

ЧАРВЯКІ У ЦЮБІКУ.

Штотыднёвік «Берлінер Ільюстрыртэ» паведамляе, што адна швейцарская фірма выпрацавала рыбакам так званыя «дажджавыя чарвякі ў цюбіках». Гэткі 2-ух сантыметравы чарвяк, быццам таксама вабіць рыбу як жывы чарвяк. На этыкетах цюбіку з чарвякамі напісана што чарвякі гэтыя будуць благаслаўленнем ўсім рыбакам, якія любяць даўжэй наспаць і ні трэба будзе раненька ўставаць ды капаць іх, а апрача таго будуць адчуваць сябе здаравейшымі калі прыдзецца лавіць рыбу...

«РАТУНАК У ПАВЕТРЫ».

Газета «Остэрайхішэ Фолькштымэ» паведамляе, што адзін з югаслаўскіх парашутыстаў выратаваў у паветры жыццё свайму таварышу, які ў час абучэнняў выскачыў разам з ім з самалёта, але яго парашут не распусціўся. Салдат умомант уявіў сабе сітуацыю, схапіў за свайго сябра і разам прызямліліся.

Год таму назад падобнае здарэнне адбылося ў ЗША.

16 снежня выбары ў Сейм

Згодна з пастановай Дзяржаўнай Рады з 24 верасня г. г. 16 снежня адбудуцца выбары ў Сейм Польскай Народнай Рэспублікі.

ВЫБАРЧЫ КАЛЯНДАР

Падрыхтоўка да выбараў

ДА 22 КАСТРЫЧНІКА Г. Г. апублікаванне пастановы Дзяржаўнай Рады адносна граніц і нумараў выбарчых акруг, сядзіб акруговых выбарчых камісій, і колькасці выбіраных у кожнай выбарчай акрузе паслоў.

Стварэнне дзяржаўнай выбарчай камісіі

ДА 27 КАСТРЫЧНІКА Г. Г. апублікаванне пастаноў адносна колькасці граніц і нумараў участкаў галасавання, і сядзіб участкавых выбарчых камісій.

Утварэнне акруговых выбарчых камісій

ДА 1 ЛІСТАПАДА Г. Г. Утварэнне участкавых выбарчых камісій.

ДА 8 ЛІСТАПАДА Г. Г. перасланне пералікаў выбарцаў старшыням акруговых выбарчых камісій.

ДА 11 ЛІСТАПАДА Г. Г. зрабіць даступным для публічнага разбору пералікі выбарцаў. Дасланне акруговых пералікаў, зрабіць заявы адносна згоды быць кандыдатам.

ДА 21 ЛІСТАПАДА Г. Г. апублікаванне даных адносна пералікаў выборцаў зарэгістраваных у кожнай выбарчай акрузе.

ДА 1 СНЕЖНЯ Г. Г. забяспячэнне участкавых выбарчых камісій выбіральнымі карткамі.

Афрыка ў агні

Афрыка — гэта велізарны кантынент. У 30 розных краінах жывуць дзесяткі мільёнаў людзей, афрыканскага, азіятыцкага і еўрапейскага паходжання, якія гавораць на 700 розных мовах, развіваецца розная культура. Велічыня афрыканскага кантынента роўная велічыні Атлантычнага акіяна. Афрыка багата ва ўсе кліматы і ўсе сарты раслін. Апрача таго знаходзіцца тут шмат неадкрытых яшчэ прыродных багаццяў. Афрыка — гэта бязмежна багаты кантынент, у якім пануе голад.

Вялікі амерыканскі вучоны, негрыцянскага паходжання др. Д'ю Буа своечасова сказаў: «Сёння афрыканскі кантынент дастаўляе 98 прац. усіх дыямантаў, 80 прац. кобальту, 75 прац. сісалю, 70 прац. пальмовага алею, 70 прац. какавы, 60 прац. золата, 35 прац. фасфатаў, 30 прац. хрома і марганца, 20 прац. медзі, 15 прац. кавы, а трэба сказаць, што кантынент нядаўна пачаў развівацца.

Іменна гэта з'яўляецца прычынай узмацнення эксплуатацыі капіталістычнымі дзяржавамі. У адказ на гэта ўся Афрыка ад Туніса да Канштата стае ў агні.

Першыя прыкметы абуджэння народаў з'явіліся ўжо ў час вайны. У 1942 г. адбылася забастоўка чыгуначнікаў Нігерыі, у 1944 г. у Нігерыі і Камеруне створана Нацыянальны совет, у Кеніі ўсё больш і больш пачала развівацца палітычная дзейнасць...

У 1945 г. забастоўкі і дэманстрацыі ў Угандзе і неспатыканая, генеральная забастоўка ў Нігерыі, а ў 1946 г. у шахце, дзе выкопвалася золата ў Поўднёвай Афрыцы баставала 60 тысяч работнікаў і г. д. На працягу гэтага часу ўтварылася чатыры новыя дзяржавы: Лівія, Судан, Мароко і Туніс. Вялікім штуршком для нацыянальнага афрыканскага руху, была канферэнцыя ў Бандунгу.

ПОУДНЕВАЯ АФРЫКА.

Масавыя кампаніі ў Саюзе Поўднёвай Афрыкі сканцэнтраваны на трох найважнейшых праблемах, а іменна: востра супрацiўляюцца пастанове, якая датычыць школьных спраў у плямені Банту, вядуць непрарваную барацьбу супраць расавай дыскрымінацыі і пашыраюць кампанію збірання подпісаў пад хартыяй свабоды.

На хартыі гэтай занісаны патрабаванні насельніцтва Поўднёвай Афрыкі, якое дамагаецца людскіх абставін жыцця, дэмакратыі і свабоды.

Побач з кампаніяй збірання подпісаў пад хартыяй свабоды, адбыліся масавыя кампаніі супроць дыскрымінацыйнаму законадаўству ўрада Стрыйдама.

ЦЭНТРАЛЬНАЯ АФРЫКА.

Англічане імкнуліся да таго, каб праз утварэнне Федэрацыі, вострыя расавыя пастановы Поўднёвай Радэзіі перанесці на Поўночную Радэзію і краіну Н'яса.

З моманту ўтварэння Федэрацыі Цэнтральнай Афрыкі завастрылася барацьба неграў. Цяпер афрыканскія саюзы ў шахтах медзі рука ў руку з працоўнымі белай расы вядуць барацьбу за роўную заплату. У краіне Н'яса ўсё больш і больш узрастае ўздым за адлучэннем краіны ад Федэрацыі. Нядаўна прадстаўнік Н'ясы — член федэрацыйнага парламента, падчас пабыўкі ў Лондане запатрабаваў утварэння Н'ясы зусім незалежнай краінай.

КЕНІЯ

У Кеніі вядзецца ўсебаковая барацьба супроць племені Кікую і іншых плямён. На працягу трох гадоў у барацьбе згінула 10 000 неграў. Штодзённая газета «Таймс» паведамляе, што каля 67 тысяч людзей знаходзіцца ў палоне. Найважнейшай праблемай у Кеніі з'яўляецца праблема, якая датычыць зямлі.

У Кеніі знаходзіцца 30 тысяч так званых белых пасяленцаў. Земляробствам займаецца толькі 3 тысячы. І гэтыя 3 тысячы пасяленцаў, якія могуць апрацоўваць толькі адну дзесятую частку паверхні зямлі — атрымалі выключна права на падставе якога могуць карыстацца паловай зямлі ўсёй краіны. Зямля гэта лічыцца іх уласнасцю, а 5 з паловай мільёна неграў апрацоўваюць найгоршыя палеткі або працуюць на зямлі еўрапейскіх пасяленцаў, так званай «еўрапейскай» зямлі.

Негры стварылі ў лясах муніцыпальныя добра дзейнічаючыя вайсковыя арганізацыі, якія ўжо ад трох год вядуць заўзятую барацьбу з 13-цітысячнай арміяй адборных брытыйскіх салдатаў і паліцыянтаў, аднак англічане не могуць перамагчы іх. У лясах Кеніі пад камандаваннем прэм'ера Дэдана Кіматкі створана нават парламент. Рух вызваленчы ахоплівае розныя плямёны. Нядаўна брытыйскія ўлады ў Лондане атрымалі ліст ад камандавання вызваленчага руху ў якім між іншым пішацца: «Ні будзе міру і не скончыцца барацьба дагэтуль, пакуль негры ў Кеніі не атрымаюць свабоды і муніцыпалітэта».

НІГЕРЫЯ.

Нігерыя багата ў прыродныя багацтвы, з'яўляецца краінай 30 мільёнаў жыхароў і ёсць найбольш з усіх афрыканскіх краін эксплуатаванай. Калі ў лютым г. г. англійская каралева Елізавета аб'язджала ўсю краіну, — на месцы старых разваленых дамоў — паведамляў друк — будавана новыя дамы, ставілася муры, каб закрыць старыя мазанкі перад каралевай. Аднак дэкарацыі гэты не закрылі галечы і імкненняў да барацьбы за свабоду народа Нігерыі. Аб гэтым сведчаць забастоўкі і дэманстрацыі ў якіх работнікі сарганізавана і ахвярна прымаюць удзел.

ЗАЛАТОЕ УЗБЯРЭЖЖА.

Прэм'ерам Залатога Узбярэжжа з'яўляецца негр, але ў краіне пануюць імперыялісты. Вось дзе ў класічнай форме праяўляецца палітыка імперыялізма, які з мэтай неаграніччанай эксплуатацыі заключае дагаворы з мясцовай буржуазіяй і ствараe ўяўны абмежаваны муніцыпанітэт. Так, як і ў іншых краінах, так і тут, народ імкнецца мець поўнае права да самавызначэння нацый. Аб гэтым сведчыць факт, што ў выбарах, якія адбыліся ў 1951 годзе Аб'еднаная Народная Партыя аднесла перамогу.

Няма краіны на гэтым афрыканскім кантыненце, у якой не развівалася-б заўзятая барацьба за вызваленне. Народы Афрыкі маюць сёння адзін лозунг: «Яшчэ пры нашым жыцці Афрыка павінна быць вызваленай». І мы гэта паўтараем.

(Скарачэнне з часопіса Інтэрнэйшональ Эфэрс).

У БЕЛАВЕЖСКАЙ ПУШЧЫ

Ад Брэста дарога павярнула на поўночны ўсход. Некалькі мінут язды і перад позіркам адкрываецца велічная панарама заходняга рубяжа нашай Радзімы. У сонечны дзень на 25—30 кіламетраў відаць ззяючая белізнай вышка. Гэта Белая вежа. Усякі, хто пабываў у тутэйшых месцах, не мог не звярнуць увагі на велічнае збудаванне.

Вежу акружылі вучні шостага класа Камянецкай сярэдняй школы. Педагог Тамара Іванаўна Багданава расказвае вучням аб старадаўнім помніку, які прастаяў больш сямі стагоддзяў і так выдатна захаваўся. У тыя часы, растлумачвае Тамара Іванаўна, лес ушчыльную падыходзіў да зямлянога вала, які апаясвае вышку. Адсюль і пачыналася пушча, якую пазней назвалі Белавежскай. Цяпер лес адступіў.

На здымку: настаўніца Камянецкай сярэдняй школы Брэсцкай вобласці, Т. І. Б[illegible] расказвае вучням 6-га класа аб гістарычных месцах горада Каменца.

Фото — В. Лупейка
Фотахроніка БЕЛТА

Вёска Каменюкі размешчана ля самага ўзлеску, праз які працягнулася шасэйная дарога ў Польскую Народную Рэспубліку. У гэтай-жа вёсцы знаходзяцца службовыя і гаспадарчыя памяшканні запаведніка Белавежскай пушчы. Дырэктар яго Сяргей Сяргеевіч Данаўраў ахвотна знаёміць нас з багатым раслінным і жывёльным светам.

Павольна падымаецца шлагбаум. Машына праязджае праз мост і плаўна коціцца па шасэ. Па абодва бакі ўзняліся да неба векавыя сосны, ёлкі, дубы. Чым далей, тым усё больш таямнічым здаецца лес. Праязджаем па лясной дарозе не больш дваццаці кіламетраў і пападаем у зубрагадавальнік.

— Вам пашанцавала, — заўважае Сяргей Сяргеевіч, — зубры прыйшлі на абед.

Гэтыя жывёлы, якія так рэдка сустракаюцца, знаходзяцца ў затоне, што займае звыш 50 гектараў. Іх тут нішто і ніхто не турбуе. Даглядчыкі Іосіф Высоцкі і Канстанцін Тарасевіч кідаюць за загарадзь вялікія галінкі вярбы. Зубры спакойна аб'ядаюць лісце, а часам і кару. Яны прывыклі да чалавека, але не да кожнага. Нас яны сустракаюць недружалюбна, прымаючы позу, якая сведчыць, што яны гатовы ў любую мінуту кінуцца ў бой. Сваімі неспакойнымі паводзінамі зверы прымушаюць аддаліцца ад загарадзі. Асабліва не падабаецца ім, калі на іх настаўляюць аб'ектыў фотаапарата.

Зубр «Пугінал» лічыцца старыком. Яму 13 год. Важыць ён больш тысячы кілаграмаў. Акрамя падножнага корму, зубр з'ядае многа сена, вотруб'я, выпівае ў дзень 4—5 вёдраў вады.

Самаму маленькаму зубраняці спсўнілася ўсяго толькі шэсць дзён. Ён увесь час ходзіць за сваёй маці «Плішкай». Адчувае ён сябе ў загоне добра. Зубранё, як і дарослыя яго родзічы, ужо прывыкла да сігналаў. Варта толькі пастукаць у стальны дыск і крыкнуць «оп оп», як зубры пачынаюць збірацца ля кармушак. Статак налічвае 30 галоў, 17 з іх гуляе на свабодзе. Яны не супраць паласавацца сенам і вотруб'ямі, якія пакідаюцца ў спецыяльных кармушках.

Па-іншаму вядзе сябе іншы від жыхароў Белавежскай пушчы — алені. Самкі «Роза» і «Лаза» сталі зусім ручнымі. Ад чалавека яны прымаюць усё, што можна есці. Адчуваюць сябе алені ў пушчы выдатна. Нам пашанцавала сустрэць аленя не ў загоне, а на волі, ля самай прасекі. Ён спакойна аб'ядаў галінку клёна. Заўважыўшы машыну, звер узняў высока галаву з прыгожымі рагамі. Цяжка сабе ўявіць, як гэтая жывёла ўхітраецца ў густым, малапраходным лесе праявіць спрытнасць і своечасова ўходзіць ад драпежнікаў. Праўда, удаецца гэта не заўсёды. Больш за ўсё гіне маладых аленяў, у якіх яшчэ слаба развіты інстынкт самаабароны.

Былі мы сведкамі пагоні рысі за здабычай. Маладзенькі алень адбіўся ад статку. Рысь пачала гнацца за ім і, выбраўшы зручны момант, учапілася вострымі зубамі ў шыю перапалоханай жывёлы. Пачуўшы крык, рысь пакінула ахвяру і мігам знікла ў кустах. Аднак выратаваць жыццё аленя не ўдалося. Усё гэта адбылося на нашых вачах так хутка, што не было калі апамятацца.

Жыццё звяроў у пушчы праходзіць у самых натуральных умовах. Тут не праводзіцца парубак лесу, забаронена паляванне. Работнікам запаведніка дазваляецца знішчаць толькі рысей і ваўкоў.

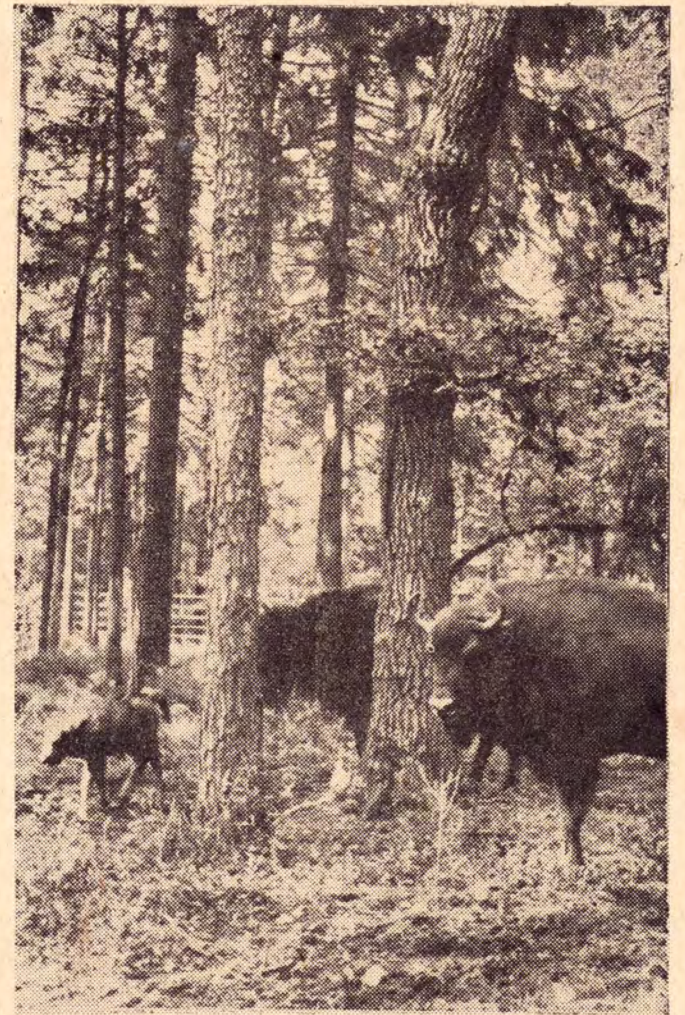
У вялікай колькасці ў пушчы сустракаюцца ласкі, гарнастаі, вавёркі андатры, выдры, лісіцы, барсукі, янотападобныя сабакі і іншыя жывёлы.

Багаты таксама свет птушак. Іх налічваецца больш ста відаў. Высочваючы здабычу, высока над лесам лятаюць зоркія ястрабы. На беразе возера важна расходжваюць буслы. З выгляду чорны і белы буслы адрозніваюцца толькі колерам апярэння. Але затое якія рознастайныя іх біялагічныя ўласцівасці. Чорны бусел жыве ўсяго сем год, а белы — да васьмідзесяці. Што не від жывёлы, то свае асаблівасці.

Пышнае ўбранне турухтанаў у пушчы ўбачыць не ўдалося. Затое гэты від птушак добра прадстаўлен у музеі, які адкрыт пры запаведніку. Тут ёсць чучалы ўсіх прадстаўнікоў жывёльнага свету, якія жывуць у Белавежскай пушчы. Але вернемся да турухтанаў. Вясной самцы нязвычайна мяняюць свой вонкавы выгляд. Іх шыі ўпрыгожаны самымі рознакаляровымі падоўжанымі пер'ямі. Восенню гэтае ўбранне ўжо не патрэбна. Стракатыя пер'і зрэдку сустракаюцца на зямлі.

Сёлета быў багаты ўраджай валоскіх арэхаў. Але на дрэвах іх не відаць, аб гэтым паклапаціліся вёрткія вавёркі, перацягнуўшы арэхі ў свае гнёзды. Хутка вавёркі зоймуца нарыхтоўкай жалудоў.

За кароткі час азнаёміцца з флорай і фаўнай Белавежскай пушчы немагчыма. Яе тэрыторыя складае звыш 70 тысяч гектараў. Акрамя таго, больш 50 тысяч гектараў прыпадае на долю Польскай Народнай Рэспублікі.

На здымку: зубры ў Белавежскай пушчы.

Фото — В Лупейка
Фотахроніка БЕЛТА

Над лесам павольна згушчаецца вячэрні змрок. У таямнічай цішыні застылі магутныя дубы, як струны выцягнулі свае ствалы сосны і ёлкі. Тут растуць самыя рознастайныя драўнінныя і кустарнікавыя пароды. Бяроза, клён, ясень, граб, рабіна, каліна — далёка не поўны пералік дрэў, якія насяляюць пушчу. Рознастайнасць відаў расліннага свету робіць пушчу непаўторнай па сваёй прыгожасці. Гэты запаведнік не ведае сабе роўнага ў Еўропе. У далёкія часы тут займаліся паляваннем — каралі і імператары многіх дзяржаў свету. Вельмі рэдкія жывёлы знішчаліся самым варварскім спосабам.

Адным са злосных браканьераў быў рускі цар Александр II. 6—7 кастрычніка 1860 года ў Белавежскай пушчы было забіта 28 зубраў, асабіста цар знішчыў 10 зубраў. Многа звяроў загінула ў час Вялікай Айчыннай вайны.

Белавежская пушча з'яўляецца дзяржаўным запаведнікам. Зараз тут праводзіцца вялікая работа па ўзнаўленню статку зубраў, аленяў і іншых каштоўных жывёл, а таксама па акліматызацыі, гібрыдызацыі і развядзенню многіх вельмі рэдкіх раслін.

Н. АРЫШЧУК.

Г. ЦІТОВІЧ

Беларуска-ўкраінскія сувязі ў народнай музыцы

Аб моцных, традыцыйных беларуска-ўкраінскіх сувязях у народнай музыцы сведчаць і багатыя фальклорныя матэрыялы, сабраныя даследчыкамі народнай творчасці на працягу двух апошніх стагоддзяў, і сучасны песенны рэпертуар нашых народаў, звязаных на сваім гістарычным шляху не толькі адзінствам гістарычнага паходжання, але і супольнай барацьбой супроць нацыянальнага і сацыяльнага прыгнёту — пастаянным імкненнем да дзяржаўнага аб'яднання са сваім старэйшым братам — вялікім рускім народам.

Верная спадарожніца жыцця — народная песня — захавала неабвержныя сведчанні спрадвечных сувязей рускіх, украінцаў і беларусаў. Вытокі гэтых сувязей трэба шукаць у найстарэйшых пластах нашай фальклорнай спадчыны, у песнях каляндарнай і сямейнай абраднасці сялянства.

Пры ўсёй рознастайнасці напеваў унутры беларускіх абрадавых цыклаў, мы знойдзем тут супольныя для ўсёй Беларусі меладычныя тыпы і амаль тоесамыя ім мелодыі, запісаныя ў розных раёнах Украіны.

Такія мелодыі — «блізняты», запісаныя ў адлеглых ад сябе кутках Украіны і Беларусі, у большасці выпадкаў трэба разглядаць, як амаль нязменныя, або вельмі мала зменныя ў працэсе вуснай перадачы, перажыткі стараславянскай музычнай культуры. Сказанае, перш за ўсё, стасуецца да многіх мелодый «вяснянак», «купальскіх» і «летніх» песень, што ўяўляюць сабой простыя лёгка запамінаючыя напевы, з частай арнаментоўкай паасобных гукаў мелодыі. Гэтыя напевы нярэдка «абслугоўвалі» вялікую колькасць рознастайных па-свайму зместу, але адносячыся да аднаго абрадавага цыкла тэкстаў песень і дзеля таго яны набылі вялікую ўстойлівасць. Сярод такіх «гадавых» песень мы знаходзім вялікую колькасць беларуска - ўкраінскіх паралеляў.

Для прыкладу возьмем «пятроўскую» песню з Полаччыны:

«Пятрова ночка маленька, —
Не выспалася паненка...»

(як мне вядома, гэта песня бытавала і ў Беласточчыне). З ёй за многа соцень кіламетраў пераклікаецца Палтаўская «сястра»:

«Ой, мала нічка да Петрівочка, —
Не виспалася наша дівочка...»

Трэба дадаць, што ў мелодыях гэтых песень, уяўляючых сабой яскравыя прыклады славянскай музычнай археалогіі, — яшчэ больш блізнячага падабенства.

Сабраныя фальклорныя матэрыялы, даюць нам вялікую колькасць узораў для падобных параўнанняў у «валачобных», «жніўных», «вясельных» і іншых песнях.

Трэба меркаваць, што такія, супольныя для беларусаў і украінцаў песні распаўсюдзіліся на тэрыторыях сённяшняй Беларусі і Украіны яшчэ да адасаблення заходніх і поўднёва заходніх ўсходнеславянскіх плямён: скаваныя абрадавымі ўмоўнасцямі, яны адсталі ад агульнага развіцця пазаабрадавага меласа і пазасталіся гучачымі археалагічнымі помнікамі ў нашым сучасным народным мастацтве. Менш падстаў мы маем да таго, каб тлумачыць такое падабенства пазнейшымі запазычаннямі, што будзе характэрным для нашай пазаабраднай народнай творчасці.

(Працяг на стар. 4)

Нявырашаныя праблемы вясковага будаўніцтва

У канцы ліпеня г. г. адна з новапабудаваных школ, у Аўгустоўскім павеце, развалілася. Шчытавая сцяна з трэскам лягла на зямлю. Шчасце ў няшчасці, што якраз нікога ў школе не было, што абыйшлося без ахвяр.

У Бельску галамі цягнецца будова базы ПОМ. Будовай займаецца Бельскі аддзел ваяводскага аб'еднання вясковага будаўніцтва. Будаўнікі не так даўно закончылі будову адміністрацыйнага дома. Дайшло да здачы аб'екту. ПОМ не хоча прымаць. Няма чаго дзівіцца — хто-ж-бы з нас хацеў займаць дом, якога будаўнікі не ачысцілі, у якім на калідоры валяюцца скрынкі разбітага шкла. Да гэтага можам дабавіць, што будынак памалявана перад заканчэннем іншых работ. Да справы прыступілі інсталятары, прышлося яшчэ раз маляваць. Кожны зголзіцца, што дома ў такім стане нельга было прымаць.

Таксама не прынята ў эксплуатацыю дзяжурную будку ў ПОМ — Нараўка. Камісія прыкмеціла на гэтым аб'екце вялічынёй газетнага кіёска, дзесяць бракаў: разбіта чыгунная печка, незачыняюцца вокны, цячэ дах і г. д.

А гэта што мы ўбачылі на будове ПОМ — Старыя Юхы ля Элка цалкам супярэчыць уяўленню аб будаўніцтве. На нядаўна закончаным, атынкаваным і памаляваным будынку забыта пакрыць дах. Насталі дажджы, усю амалёўку і атынкоўку змыла вада. Гэта будзе каштаваць дзяржаву больш 20 тысяч злоты. Але вінаватага не знойдзеш. Праз два месяцы змянілася там пяць кіраўнікоў, а апошняга з іх можна часцей спаткаць у рэстаране ніж на будове.

На будове ПОМ — Голдап украдзена чатыры маторы ад помпаў, у Бухвалове адзін. Але гэта яшчэ зразумела.

Але як зладзеі маглі ўкрасці шэсць новапабудаваных кафлёвых печак з будовы ПОМ — Пісаніца, — гэта ўжо сапраўды цяжка сабе ўявіць. Да гэтага варта дадаць, што на ўсіх будовах маюцца старажы.

Агульна трэба сказаць, што на плянаваных у трох кварталах 75 аб'ектаў, закончана 12. Гэтыя даныя толькі з аднаго інвестара Аддзела сельскай гаспадаркі ВРН у Беластоку.

Такія факты бракаробства, зладзейства, нядбайнасці можна прыводзіць у бясконцасць. А яны каштуюць мільёны злоты. Дзе-ж прычына зла, як яго выправіць?

Усе мы чуем і чытаем аб дэцэнтралізацыі, аб тым, што гаспадаром ваяводства ці павета павінны быць рады нарадовыя.

Так, павінны яны праводзіць кантролю ў будаўніцтве.

Як выглядвае гэта кантроля, мы бачылі на прыкладзе Бельска. Ёсць там павятовы архітэкт, абавязкам якога з'яўляецца кантраляванне двух паветаў: Бельскага і Гайнаўскага.

Што можа зрабіць адзін чалавек пры такой колькасці спраў. Нічога. Такія і вынікі.

А архітэкт?

Трэба яму прабачыць — не паспявае, дык ён адзін на два паветы. Здаецца, што беспарадкі ў нашым будаўніцтве, якія выяўляюцца не першы год, павінны дачакацца якой-небудзь развязкі.

А вось запісы з гутаркі, якую правёў я з калектывам дырэкцыі Ваяводскага аб'еднання вясковага будаўніцтва. — Што-ж можам зрабіць — кажа дырэктар Гаўрылюк. Мы ў гэтым годзе праводзім работы на 1.360 аб'ектах, вартасць якіх складае каля 200 мільёнаў злоты, а сродкі ў нас няважныя, у галоўным, недахоп кадр. Неабходна нам 430 тэхнікаў і інжынераў, а працуе ў нас толькі 200 і то ў большасці выпускнікі.

Нашыя Павятовыя праўленні ў Бельску, Саколцы і Элку не маюць галоўных інжынераў, хто-ж будзе праверaць будовы. Кіраўнікі будоў не маюць належных ведаў — гэта з'яўляецца прычынай бракаробства. Няма добрых рамеснікаў, не хапае і простых работнікаў.

Не лепш маецца справа і з матэрыяламі. Вясковае будаўніцтва лічыцца трэцяй катэгорыі і таму замест 20 тыс. метраў, атрымалі мы толькі 1 тыс. метраў кабеля. Людзі прыйшлі-б да нас працаваць, але адкуль узяць памяшканне. Пабудавалі-б мы сабе самі — няма крэдытаў, у бягучым годзе на гэта прызначана нам аж... 300 тысяч злоты.

Не паспяваў я запісваць скарг дырэкцыі на занядбанне з боку Міністэрства вясковага будаўніцтва, перад якім пастаўлена нямалыя задачы і ў нашым ваяводстве. Для прыкладу варта дадаць, што абавязана яно пабудаваць у тры разы больш чым прамысловае будаўніцтва.

І калі так пойдзе далей не будзе чаго здзіўляцца, калі мы неаднаразова яшчэ пачуем аб бракаробстве і нядбайнасці аб развальваючыхся дамах. Вясковае будаўніцтва таксама важнае як і іншае, і павінна быць яму аказана належная дапамога.

Трэба-ж урэшце закончыць арганізаванне праектаванага будаўнічага аб'еднання ў Элку. Вясковае будаўніцтва павінна атрымаць нарэшце крэдыт на будову дамоў для сваіх працаўнікоў.

А ці не можна з багатых у кадры «ЗБМ» і «БПЗБ», накіраваць частку спецыялістаў на працу ў вясковае будаўніцтва — ясна што можна.

Калі справам вясковага будаўніцтва не будзе ўдзяляцца патрэбнай увагі, тады няма што разлічваць на выпраўленне ўзнікшай сітуацыі. Праблемы вясковага будаўніцтва застануцца нявырашанымі.

К. БАЛІНСКІ

11 X г. г. адбылося пасяджэнне сеймавых камісій: камісіі прамыс[illegible]ці, камунікацыі і сувязі.
На здымку: пасяджэнне [illegible] камісіі.
ЦАФ — Фото — Бараноўскі

Як утвараюцца аблогі

Калі даводзіцца пагутарыць з прадстаўнікамі павятовых улад — вельмі часта чуецца нараканні, што хоць сапраўды шырока разгорнута працу па ліквідацыі аблогаў — то аднак колькасць іх ні вельмі змяншаецца і ўсё яшчэ яны існуюць.

Што з'яўляецца прычынай узнікання аблогаў? Вось прыклад. Янка Грыгарук — жыхар вёскі Барок, ГРН Новабярозава, Гайнаўскі павет, мае 14 гектараў зямлі. Сям'я яго невялікая: 15-гадовы сын і 77-гадовая маці. Янка Грыгарук ужо ад некалькі гадоў зусім занядбаў сваю гаспадарку. Не аддае ні падаткаў, ні дзяржаўных паставак. У гэтым годзе ні аддаў яшчэ нічога дзяржаве. Зямля Грыгарука амаль уся ляжыць аблогам, а ён сам пераехаў у Гайнаўку і жыве пры вуліцы Юдзянка 12. Працуе вазаком, займаецца працай у ПЗГС-е, — то дзе ў іншым месцы, каб толькі не працаваць на раллі і не выконваць сваіх абавязкаў.

На гаспадарцы застаўся сын і старэнькая маці. Ці-ж яны апрацуюць толькі зямлі? Пэўна, што не! Час-ад-часу з Гайнаўкі прыязджае і сам Грыгарук, каб нейта дапамагчы ў працы для маці на сваёй занядбанай гаспадарцы.

Зямлі апрацоўвае толькі, каб было чым пракарміць жывёлу і самых сябе. Грамадская рада нарадова не мае ўжо спосабаў на гэтага ўпартага гандляра, які нічога не баіцца і не абыходзяць яго ніякія кары ні заўвагі.

Улетку ў гэтым годзе ГРН выступіла з прапановай да Прэзідыума Павятовай рады нарадовай у Гайнаўцы каб даць кару гр. Грыгаруку, прымусіць яго да апрацоўкі зямлі і аплочвання падаткаў дзяржаве. Але ці прэзідыум заняў адпаведнае становішча? — Не. Прапанову ГРН адкінута быццам нечасовую. У такім выпадку ці можна дзівавацца таму, што ў нас утвараюцца аблогі?

Здаецца, што не!

А мо' нарэшце зрабілі-б парадак і прымусілі Грыгарука да выконвання сваіх абавязкаў. А тады ён займецца сваёй гаспадаркай.

А. ОМІЛЬЯНОВІЧ

БЕЛАРУСКА-УКРАІНСКІЯ СУВЯЗІ Ў НАРОДНАЙ МУЗЫЦЫ

(Працяг са стар. 3)

Калі ў абрадавым фальклоры беларусаў і ўкраінцаў колькасць «мелодый-блізнят», натуральна змяншалася ў працэсе адмірання абрадаў, то ў народных песнях, не звязаных з абрадамі беларуска-ўкраінскія сувязі бесперапынна ўмацоўваліся.

Узаемапранікненню ўзораў народнай песнятворчасці, якая развівалася на падставе агульных карэнняў музычнай гаворкі, садзейнічала блізкасць беларускай і ўкраінскай мовы. Апрача таго, у Беларусі і на Украіне самастойна паўставалі блізкія па духу і па стылю песні, адлюстроўваючыя агульныя для братніх народаў ідэалы і імкненні ў іх шматвяковым супольным змаганні з прыгнятальнікамі. Узнікненню такіх твораў, безумоўна, садзейнічаў і жыватворны ўплыў рускай песні.

Гаворачы аб узаемапранікненнях у пазнейшых слаях песеннага фальклору беларусаў і ўкраінцаў, трэба ўлічыць што даследванне беларускай народнай музыкі пачалося значна пазней і маючыся ў нашым распараджэнні беларускія матэрыялы бяднейшыя ў параўнанні з украінскімі, — дзеля таго многія песні, якія мы маем усе падставы лічыць беларускімі, сталі раней вядомымі ў украінскіх запісах і агульна прызнаюцца ўкраінскімі. Мы, праўда, не маем намеру пачынаць тут спрэчкі па данаму пытанню. Безумоўна, і лепшыя нашы песні вандравалі на поўдзень разам з тымі, што «ішлі на Украіну шукаць лепшай долі», — разам з плытагонамі і рэкрутамі. Аднак трэба прызнаць, што Украіна давала нам у гэтай галіне значна больш: крылатая ўкраінская песня любоўна ўспрыймалася нашым народам, яе магутныя водгукі чутны ў народнай музыцы палякаў і чэхаў...

Нашы запазычанні з Украіны (у галіне народнай песні), пачаліся вельмі даўно. Аб гэтым гавораць такія папулярныя ў Беларусі творы, як песня «Пра дзяўчыну-валыначку», узятую ў палон татарамі, як балада «Пра непакорную Бандароўну» на матэрыяле якой вялікі Купала стварыў цудоўную паэму «Бандароўна» і інш.

Звычайна скупая на ўласныя і геаграфічныя імёны, беларуская народная песня нярэдка называе гарады Кіеў і Львоў, успамінае Валынь і Букавіну. Напрыклад: «У Кіеве, слаўным месце», і ў валачобных песнях.

Украінскія ўплывы на беларускую народную музыку ўзмацніліся к канцу XVI стагоддзя, калі свабодалюбівыя сыны Украіны пачалі масавую ўзброеную барацьбу супроць польскай шляхты якая імкнулася іх заняволіць. Да ўкраінскіх барацьбітоў далучаліся тысячы беларускіх паўстанцаў. Не раз ім прыходзілася ў сваіх паходах бываць у многіх гарадах і вёсках па Дняпру і Бярэзіне, па Нёману і Прыпяці, даючы гэтым не толькі тэматыку для мясцовай народнай творчасці, але і пакідаючы тут нямала сваіх «казацкіх» песень.

Шматлікія ўкраінскія народныя песні зрабіліся папулярнымі на Беларусі ў канцы XIX і пачатку XX стагоддзяў. Тут трэба назваць такія, як «Сонце низенько...», «Дощик, дощик...», «Іхав козак за Дунай», «І сюды гара і туды гара...» і многа іншых на чале з вядомай шэўчэнкаўскай «Реве та стогне...». Характэрным з'яўляецца тое што большасць з гэтых песень выконваецца беларусамі па-ўкраінску.

Не без украінскіх уплываў складалася і развіваецца ў нашыя дні беларускае многагалоссе. Гаворачы аб народным многагалоссі поўднёвых абласцей БССР мы звычайна акрэсліваем яго як «беларуска-ўкраінскае», бо нацыянальную прыналежнасць шматлікіх поўднёва-беларускіх песень вырашаюць не меладычныя абароты і характэрныя прыёмы народнага харавога многагалосся, а мова выканання. Гэта можна сказаць аб песнях — «Ой, пайду я лугам», «А ў полі крынічанька», «Дзяўчынeнька шуміць гай», «Ой, ты хмелю, хмелю...» і інш.

Жанравая супольнасць, ладавае падабенства, шматлікія аднолькавыя прыёмы меладычнага развіцця і іншыя характэрныя дэталі, дапаўняюць цалкам відавочны малюнак беларуска-ўкраінскіх сувязей у галіне народнай музыкі, аднак, пры ўсёй іх блізкасці, кожная з нашых народных музычных культур захоўвае свае ўласныя тыповыя рысы і асаблівасці, — кожная з іх з'яўляецца нацыянальна - самабытнай.

Вялікае значэнне для развіцця музычнага фальклору беларусаў і ўкраінцаў мела, пашыраная ў Беларусі і на Украіне (галоўным чынам, пасля рэвалюцыі 1905 г.) руская рэвалюцыйная песня. Яна падрыхтавала грунт для небывалага росквіту нашай сучаснай народнай песнятворчасці.

У совецкую эпоху пад мудрым кіраўніцтвам Комуністычнай партыі, яшчэ больш узрасла і ўзмацнела дружба нашых народаў, узмацніліся і пашырыліся нашы традыцыйныя ўзаемасувязі. Сёння ім садзейнічаюць друкаваныя выданні, радыё, узаемныя гастролі вядучых харавых калектываў і салістаў нашых рэспублік.

Дзякуючы дэкадам нацыянальнага мастацтва ў Маскве і за межамі нашай Радзімы, магчымамасці далейшага развіцця культурных узаемасувязей яшчэ больш пашырылі свае гарызонты.

Г. ЦІТОВІЧ

АДКАЗ ГР. СЦЯПАНУ П.

Наша рэдакцыя атрымала пісьмо ад аднаго грамадзяніна з вёскі Крушыняны (Сакольскі павет), які падпісаўся Сцяпан П.

Вось пытанні Сцяпана П. з Крушынян:

а) Ці ляпей жыць у сельскагаспадарчым кааператыве?

б) Ці палітыка партыі і ўрада накіравана зараз на будаўніцтва новых сельскагаспадарчых кааператываў. Ёсць прычыны меркаваць, што цяпер партыя і ўрад не будзе арганізаваць сельскагаспадарчых кааператываў, таму што вельмі многа ўдзяляецца ўвагі аднаасобнікам, не прыціскаецца кулакоў, а на VII пленуме аб калектывізацыі сельскай гаспадаркі амаль нічога не гаварылася.

* * *

Адказ на Вашае першае пытанне.

Дробныя аднаасобныя гаспадары не могуць выкарыстоўваць такіх машын, як трактары, камбайны, якія даюць вялікую прадукцыю і ашчаджаюць працу гаспадара. На аднаасобнай гаспадарцы нельга нават поўнасцю выкарыстаць коннай сеялкі. Дробная гаспадарка марнуе вялікую частку людской працы таму, што гэты самы чалавек павінен займацца і працай у полі, і працай у сваім маленькім кароўніку, і працай у свінушніку. Працуючы калектыўна, можна заўсёды працу разумна падзяліць. Той, хто мае зацікаўленасць да гадоўлі можа працаваць у кароўніку ці свінушніку, іншы можа мець ахвоту працаваць у садоўніцтве, дык можа займацца садам, трэці машынамі, чацвёрты коньмі і г. д.

Пры разумным падзеле працы будзе даваць больш даход і кароўнік, і свінушнік, сад і поле. Такім чынам чалавек вызваляецца ад штодзённай мітусні.

І другая справа. Аднаасобны гаспадар з'яўляецца бяссільным, калі не мае каня, альбо калі згіне яму конь, карова ці другая жывёліна. Вельмі цяжка яму прыходзіцца, калі наведае яго поле град ці суша. Ва ўсіх гэтых выпадках выкарыстоўвае аднаасобніка кулак.

У сельскагаспадарчым кааператыве ў такіх выпадках не з'яўляецца ён сам. У калектыве лягчэй, больш запасаў, больш усялякіх магчымасцей, і на такія выпадкі ёсць у кааператыве спецыяльныя рэзервы.

З усімі гэтымі справамі вяжацца справа вясковай жанчыны, яе лёс. Да гэтага часу праца жанчыны не дацэньваецца, хаця яна найбольш працуе пры дзецях, і пры кухні, і ў хляве, і ў полі. У калектыве праца жанчыны таксама ацэньваецца як праца мужчыны. Заплату грашыма, збожжам і іншымі прадуктамі жанчына атрымлівае сама і такім чынам уносіць уклад да сямейнага даходу на раўні з сваім мужам. Гэта забяспечвае жанчыне большую пашану ў сям'і.

Апрача таго ў кааператыве можна ляпей сарганізаваць апеку над дзяцьмі і старцамі.

Можна шмат прывесці аргументаў наконт таго, што чым больш сялян будзе ўступаць у сельскагаспадарчыя кааператывы, тым лепшыя і мацнейшыя будуць гэтыя кааператывы, тым ляпей будзе і для сялян, і для дзяржавы. Усім вядома, што соцыялістычная сельская гаспадарка, якая карыстаецца перадавой тэхнікай і планавай арганізацыяй вытворчасці, можа даць больш прадуктаў чым дробныя аднаасобныя гаспадаркі сялян.

Вядома, што ў нас ёсць яшчэ слабыя кааператывы і яны ганьбяць ідэю калектывізацыі.

* * *

А цяпер пастараемся паважаны Сцяпан П. адказаць на Вашае другае, даволі вялікае пытанне.

Усім вядома, што 8 месяцаў таму назад (у лютым) адбылося V пленум ЦК ПЗПР. Галоўнай праблемай Пленума з'яўлялася праблема сельскай гаспадаркі, праблема будаўніцтва соцыялізма на вёсцы. Пленум намеціла далейшыя задачы па калектывізацыі. Прадугледжана што ў 5-гадовым плане сельскагаспадарчыя кааператывы павінны ахапіць 25—30 працэнтаў сялянскай зямлі. Карацей кажучы на пленуме намечана галоўныя напрамкі нашай палітыкі на вёсцы на бліжэйшыя 5 гадоў.

VII пленум ЦК ПЗПР займалася не толькі сельскай гаспадаркай, а ўсімі галінамі народнай гаспадаркі, якія падпарадкаваны былі адной галоўнай думцы, а іменна: што і як зрабіць, каб павялічыць даходы ўсіх працоўных нашай краіны на 30 прац.

Вось таму сельскагаспадарчыя пытанні былі толькі малой часткай тых пытанняў, якія былі пастаўлены на VII пленуме.

Аднак на VII пленуме ясна пастаўлена пытанне калектывізацыі сельскай гаспадаркі. *«У галіне сельскай гаспадаркі і ў адносінах да сялян трэба з усёй рашучасцю працягваць палітыку намечану II з'ездам і V пленумам ЦК ПЗПР».*

Значыць VII пленум з'яўляецца працягам палітыкі V пленума адносна сельскай гаспадаркі і таму, паважаны Сцяпан П. — не было патрэбы на VII пленуме паўтараць усяго таго, што было сказана некалькі месяцаў назад на V пленуме. Напэўна ясна і Вам цяпер, што без выканання пастаноў V пленума не можа быць гутаркі аб поўным выкананні пастаноў VII пленума.

Трэба дадаць, што VII пленум яшчэ больш пашырыла і паглыбіла некаторыя праблемы V пленума ў галіне сельскай гаспадаркі. Гэта датычыць і нашых адносін да кулака. На пленуме было ясна пастаўлена пытанне каго называць кулаком, а пачынаючы ад новага года будуць адменены абавязковыя пастаўкі малака, будзе ўдзяляцца больш увагі прадукцыі кулацкіх гаспадарак.

Справа ў тым, дарагі Сцяпан П., што партыя і ўрад аказвае вялікую дапамогу і аднаасобным гаспадарам, таму што абавязкова трэба, каб не толькі сельскагаспадарчыя кааператывы прадукавалі як найбольш збожжа, але каб прадукцыя збожжа і ў аднаасобнікаў з кожным годам павялічвалася.

Нам нехапае свайго збожжа і таму амаль мільён тон збожжа наша дзяржава прывозіць з заграніцы. Вось таму, паважаны Сцяпан П. — партыя і ўрад аказвае многа дапамогі аднаасобным гаспадарам. Але гэта зусім не значыць, што партыя і ўрад не зацікаўлены ў калектывізацыі сельскай гаспадаркі. Толькі VII пленум, якое адбылося пасля XX з'езду КПСС моцна паставіла пытанне добраахвотнасці сялян, справу законнасці на вёсцы пры арганізаванні сельскагаспадарчых кааператываў.

Старыя металы, метады адміністрацыйныя, якімі часта карысталіся арганізатары кааператываў, сёння ўжо не могуць быць ужыванымі, а новых метадаў пакуль што няма.

Партыйны актыў яшчэ не навучыўся пераконваць сялян у неабходнасці арганізаваць сельскагаспадарчыя кааператывы і баючыся каб не парушыць законнасці ў сваёй рабоце, зусім спыніў сваю дзейнасць па арганізаванні новых сельгаскааператываў.

Вось таму — дарагі Сцяпан П. — зараз не ўтвараюцца новыя кааператывы.

Аднак трэба спадзявацца, што з крызісу метадаў арганізавання кааператываў хутка выйдуць усе актывісты, якія не будуць падыходзіць да ідэі кожнага пленума, як да чарговай кампаніі.

М. ХМЯЛЕЎСКІ

Вёска Казлы. пав. Бельск.

Фото — Леў.

Вечарынкі

Калі закончацца ўсе палявыя работы і настануць доўгія, асеннія вечары, — вясёлая беларуская моладзь пачынае арганізаваць свае традыцыйныя сходы, папулярна называныя вечарынкамі.

У некаторых мясцовасцях вечарынкі адбываюцца ў прадсвяточныя дні, а гэта дзеля таго, каб на другі дзень можна было спакойна і даўжэй паспаць, адпачыць пасля забавы, якая закончылася позна ноччу. У іншых вёсках пачынаючы ад новага года на працягу некалькіх тыдняў гэткія вечарынкі адбываюцца нават па 2 — 3 разы ў тыдзень.

Арганізаваннем вечарынак займаюцца дзяўчаты. Вось яны ўмаўляюцца на вечар і збіраюцца ў хаце адной з іх, прычым кожная дзяўчына бярэ з сабой нейкую ручную работу нп. вышываць або шыць сарочку, іншая ізноў бярэ клубкі нітак, з якіх на дратах вяжа рукавіцы ці панчохі, а часцей за ўсё яны збіраюцца з калаўроткамі і прадуць воўну, або лён .

Кожная дзяўчына прыносіць кавалак сала, хлеба, некалькі яек, смятану або іншыя прадукты, з якіх падрыхтоўваюць смачны і пышны пачастунак на вечарынцы.

Праўду кажучы, гэткія вечарынкі ні былі-б такімі абаяльнымі, каб толькі дзяўчаты прымалі ў іх удзел. На вечарынкі збіраюцца таксама і хлопцы з цэлай аколіцы, бо заўсёды знойдзецца дзяўчына, якая быццам так неахвотна, быццам у сакрэце паспее заўсёды паведаміць іх. Апрача таго прыходзяць удовы, удаўцы, жанатыя мужчыны і замужнія жанчыны. Яны сходзяцца не толькі для таго, каб прыпомніць маладыя, вясёлыя гады, але дзеля таго, каб весела правесці вечар, бо на вечарынцы ніхто не сумуе, ніхто з пустога ў парожняе не пералівае.

Можна сказаць, што ніякая моладзь у свеце не патрапіць так весела праводзіць доўгія, зімовыя, або асеннія вечары, як беларуская моладзь на вечарынках.

Асцярожныя жарты, смех, фіглі пераплятаюцца прыгожымі, лірычнымі, сумнымі песнямі, або паважнымі апавяданнямі.

Не бракуе тут і музыкі, часам нават танцуюць, але гэта ўжо рэдка бо моладзь больш за ўсё стараецца працавіта вечар правесці, каб была з гэтага нейкая карысць.

Вельмі-ж ужо хутка і спрытна ідзе праца дзяўчатам. Нічога здзіўляючага, бо гэта-ж хлопцы на іх глядзяць і ні так на іх самых, як на іх працу. Гэта вядома, што кожны хлапец толькі сярод найлепшых і найбольш працавітых шукае сабе жонку. Часта нават дзяўчаты ідуць у заклад, каторая з іх перш працу сваю скончыць.

Шмат чаго можна наслухацца на вечарынках.

А якія вясёлыя гісторыі расказваюцца аб папах - шалапутніках, якія гвалцілі вясковых жанчын, або аб хітрамудрых салдатах, якія праз дваццаць пяць гадоў службы ў царскім войску набралі столькі спрыту, што патрапілі і сваіх камандзіраў і нават самога цара ашукаць, а пасля таго, калі выйгралі нейкі заклад, або выканалі загад, — атрымоўвалі маёнтак і да самай смерці жылі шчасліва і багата.

Можна таксама пачуць шмат гісторый сурёзных, павучальных, у якіх гаворыцца аб тым, што справядлівасць пакарала злачынства і бандыцтва, шмат каларытных апавяданняў аб драконах, вампірах, ваўкалаках, русалках і іншых фантастычных, народных постацях. Іншы раз і да хаты страх вяртаецца.

Доўгі зімовы, або асенні вечар так хутка пройдзе, што неазірнешся, калі, нават ніхто не чуе, што недзе за вокнамі сцюжа, свет туманамі снегу заносіць, або дажджом залівае.

Нічога дзіўнага, што на аснове гэткіх вечарынак вялікая пісьменніца Эліза Ожэшковая апрацавала некалькі аповесцяў і навел.

Расказваннем гэткіх гісторый займаюцца пераважна старэйшыя жанчыны, гаспадары, а часта і маладыя хлопцы, бо нават найсвавальнейшыя з іх у прысутнасці старэйшых і дзяўчат патрапяць адпаведна паводзіць сябе.

Забавы таксама багаты ў гумар і дасціпы Калі хто-небудзь нешта неадпаведнае скажа або акажацца неадпаведным учынкам, — то яго зараз вывядуць за дзверы, а ў найлепшым выпадку дзяўчаты загадаюць, каб залажыў ногі на печ, або пацалаваў найдаўжэйшую і найбялейшую бараду ў хаце.

Колькі-ж намучыцца бедны хлапец пакуль усё гэта выканае. Кладзецца на падлогу; або (пераважна) на лаву і пхне нажыскі ўгору, а яшчэ горш, як пачне з гэтай «белай» барадой мітусіцца. А мог-бы хлапчына шмат складней развязаць усю справу.

Штука ў тым, што на печ хопіць залажыць ногі ад сталка, а пад сімвалам белай барады можна пацалаваць кудзелю.

Хлопцы ці гэта для веселасці, ці для таго, каб дзяўчат спужаць, — пераапранаюцца ў мядзведзяў, коз, жураўлёў смерць або д'ябла. Гэтак пераапранутымі прыходзяць у кватэры, спраўляюць усялякія жартоўныя забавы, танцуюць, а ўсё так падбіраюць, што людзі вельмі імі цікавяцца.

Асаблівую цікавасць выклікае гэта ў дзяцей і маладых дзяўчат.

Колькі-ж гэта дзяўчат, якія аказваюцца здольнымі і працавітымі на вечарынках павыходзіла замуж. А і хлопцы тыя, якія так цудоўна і ўмела расказваюць навучальныя апавяданні, загадкі, жарты — закранулі сэрца ні адной прыгожай дзяўчыне. Позна, вечарам усе разам сядаюць за стол каб падсілкавацца ежай якую кожны ўдзельнік вечарынкі прынёс з сабой. Пасля вячэры ізноў працягваецца вечарынка: спяваюцца песьні расказваюцца апавяданні, за апавяданнямі йдуць загадкі і праца працягваецца аж да позняй ночы. Калі ўжо 1 або 2 гадзіна — усе разыходзяцца.

Вельмі прыемна і весела ўмее праводзіць свае вечарынкі беларуская моладзь.

ЯКУБ АНТАНЮК

Аб мове Эсперанто

У апошніх днях кастрычніка г. г. у Варшаве адбудзецца Усепольскі з'езд прыхільнікаў міжнароднай мовы — так званай «Эсперанто».

Аб ёй і хачу я расказаць чытачам «Нівы» не толькі з выпадку з'езду. Справа ў тым, што міжнародная мова Эсперанто прызнана адной з афіцыйных моў VI Сусветнага Фестывалю Моладзі, які адбудзецца ў Маскве. На гэтай мове будуць размаўляць паміж сабой і абменьвацца думкамі ўдзельнікі гэтага фестывалю без розніцы на іх нацыянальнасць і родную мову. Усе яны лёгка будуць маглі размаўляць, на адной найбольш простай, і найменш складанай штучнай мове Эсперанто.

Як не ўспомніць тут, што на мове Эсперанто выдана шмат кніжак беларускіх пісьменнікаў і паэтаў, беларускіх вучоных. Першая такая кніжка выйшла ў свет у 1909 годзе. Была гэта анталогія беларускай народнай песні і паэзіі «Кветкі Беларусі» у перакладзе на роднага настаўніка Францішка Бялауса.

Выданыя на мове Эсперанто кнігі і брашуры маюць велізарнае значэнне. Хто-б іх прачытаў калі-б яны былі выданы на якой-небудзь іншай мове? — Толькі гэта група чытачоў, якая валодала-б данай мовай. На мове-ж Эсперанто гэтыя кніжкі могуць быць прачытаны жыхарамі самых рознастайных краін свету. Іх аднолькава лёгка прачытаюць і ў Японіі, і ў нас, у Польшчы, і ў Вялікабрытаніі, і ў афрыканскай рэспубліцы Нігерыі — прачытаюць усюды, дзе-б толькі гакая кніжка не была.

Гэтая штучная мова была створана нашым геніяльным суайчыннікам — жыхарам Беластока — доктарам Заменгофам.

Афіцыйны орган маскоўскага комсамола «Маскоўскі Комсамолец» ад 11 красавіка г. г. выступіў з заклікам да ўсей навучэнскай моладзі СССР, а ў прыватнасці і да жыхароў Масквы ў якой адбудзецца VI Міжнародны Фестываль Моладзі — вывучыць мову Эсперанто.

Гэты заклік мы поўнасцю зразумеем, калі ўлічым, што вывучыць гэту мову надзвычай лёгка.

Уся граматыка Эсперанто — гэта 19 правіл Ужо нават пасля некалькіх гадзін вывучання Эсперанто — можна размаўляць на ёй даволі правільна і хутка. Гэтая мова вельмі меладычная і прыемная для слыху.

Магіла др. Заменгофа на варшаўскім магільніку.
Фото — Юр'ева.

Уладзімір Ленін назваў Эсперанто «латынскай мовай пролетарыяту». Указваў ён на ідэальную лёгкасць гэтай мовы і выказаў меркаванне, што гэта мова зробіцца сродкам узаемаразумення ўсяго чалавецтва. Мао Цзэ-дун, старшыня Кітайскай Народнай Рэспублікі пісаў аб Эсперанто: — «Гэтая мова варта вывучэння, мы павінны яе ўжываць у службе рэволюцыі і інтэрнацыяналізму!».

Акадэмія навук СССР з выпадку VI пролетарскага кангрэсу эсперантыстаў у Ленінградзе, які адбыўся ў 1926 годзе, выказала меркаванне, што эсперантысцкі рух у вялікай ступені будзе садзейнічаць развіццю міжнародных суадносін, што Эсперанто будзе з'яўляцца сродкам аб'еднання працоўных мас у іх высокародным імкненні да прагрэсу і салідарнасці.

Вышэй я ўспамінаў ужо, што мова Эсперанто вельмі лёгкая. Геніяльны пісьменнік Леў Талстой асвоіў Эсперанто на працягу... двух гадзін. Таксама і Максім Горкі з'яўляўся гарачым прыхільнікам Эсперанто.

Першы падручнік міжнароднай мовы Эсперанто з'явіўся ў 1887 годзе. Праз некалькі гадоў пасля, гэтай мовай карысталася дзесяткі тысяч людзей, а ў 1900 годзе лік прыхільнікаў Эсперанто складаў некалькі мільёнаў чалавек.

Ва ўсіх краінах свету на мове Эсперанто друкуюцца шматлікія часопісы, газеты і кніжкі. Радыёвяшчанне многіх дзяржаў вядзецца між іншымі, таксама і на мове створанай Заменгофам. У Польшчы на гэтай мове друкуюцца часопісы і бюлетэны, кніжкі і брашуры.

У бягучым годзе выдана ў перакладзе на мову Эсперанто творы Адама Міцкевіча, Славацкага, кніжка Яструна аб Міцкевічу і інш. Ілюстраваны часопіс «Польшча» таксама выдаецца на мове Эсперанто. Цікава, што пераклады польскіх класікаў і беларускіх паэтаў на японскую і інданезійскую мовы былі зроблены не з мовы арыгінала, а з перакладаў на мову Эсперанто.

Для жыхароў Беластока не пазбаўленым цікавасці з'яўляецца той факт, што доктар Заменгоф нарадзіўся ў Беластоку, з'яўляўся вялікім сябром беларускага і рускага народаў, што сярод яго першых паслядоўнікаў было шмат беларусаў, настаўнікаў і іншых прадстаўнікоў тагачаснай працоўнай інтэлігенцыі.

На нарадзе эсперантыстаў, якая адбылася ў 1913 годзе ў Вільні, беларуская група з'ўлялася самай шматлікай Гэты факт прыцягнуў увагу тагачаснай царскай паліцыі, якая арыштавала, калі вярталіся назад, трох удзельнікаў нарады. Пры затрыманых аднак паліцыя нічога падазронага не знайшла акрамя газеткі, сацыялістычнага напрамку, выдаванай на мове Эсперанто ў Лазане.

У паліцыі аднак ніхто не ведаў мовы Эсперанто — затрыманых вызвалілі, а газетку, якая называлася «Зялёная звязда», на ўсякі выпадак канфіскавалі і прыклалі да пратакола.

У сучасны момант падручніка Эсперанто на беларускай мове няма. Аднак лёгка можна атрымаць усе неабходныя падручнікі па-польску Высылае іх Аб'еднанне эсперантыстаў у Польшчы — і прадаюць усе ваяводскія аддзелы гэтага аб'еднання.

П. ЮР'ЕЎ.

На здымку: у гэтым доме нарадзіўся доктар Заменгоф.
Фото — Юр'ева.

Беларускае народнае мастацтва

Узоры набойкі тканіны, з Аршанскага р-на, Віцебскай вобласці.

ВАСІЛЬ БАРШЧЭЎСКІ (8)

Выцершы рукавом сумястыя вусы, дзядзька Піліп, хістаючыся на сваіх доўгіх нагах выйшаў на сярэдзіну хаты, і, стукаючы ў бэляк казінай ножкай, да якой быў прывязаны бізун, закрычаў на ўсю хату:

Шчаслівa хата
Гэта для свата.
Гэй, прыяцелі,
Не будзьце круцялі.
Давай, шавяліся,
У каго грошы завяліcь,
Будзем Грунечку дарыць.

На воклік дзядзькі ўсе вясельнікі прыўсталі за сталамі. Мужчыны пацягнуліся за бумажнікамі ў кішэні, жанчыны капошыліся ў сваіх партфелях, выцягваючы адтуль розныя прыгожыя тканіны.

Вось да дзядзькі Піліпа прыблізілася першая дружка і, завесіўшы яму на казіную ножку некалькі метраў прыгожай, шоўкавай тканіны, скромна прамовіла:

Перабачайце, маршалачку,
Што кароткі падарачак.
Маці старэнькая не напрала
А я, маладая, доўга спала.
Маці старая зайсёды да дня,
А я, маладая, да полудня.

Дзядзька Піліп пацінуўшы дружцы руку, спрытна звіваў шоўк у лоўкі скрутак і прымаўляў:

Гэта дарыла Груніна дружка
Ведама ўсім шчабятушка.
Каб яна дарвала
Ды сама на сябе спадзявала.
Прашу падарак прыняць,
Бо вельмі цяжка яго трымаць.

Эх, і пасыпаліся на сватаву талерку чырвоныя сотні ды зялёныя пяцідзесяцізалатоўкі. А кожны стараўся каб лепш ад другога падарыць, каб востры на язык сват, меў за што яго пахваліць.

Калі скончылі, за сталом, на шырокай лаве быццам у магазіне красавалася мноства розных тканін, пачаўшы ад кужалю, а кончыўшы на шоўку і прыгожых дыванах.

А на стале перад маладымі быццам у банку перад касірам ляжала вялікая горба грошай.

Перахіліўшы яшчэ некалькі чарак, дзядзька Піліп скамандаваў музыканту граць марша.

— Пара збірацца, госці, у дарогу — заявіў ён. Нашыя там заждуцца.

Цёты, якія тут стаялі пад вакном і толькі чакалі на гэта, зноў зацягнулі сумнымі галасамі вясельную — развітальную:

Хадзі, ойчаньку,
Павячэраем
З табою.
А па вячэры
Зробім падзел
З табою.
Табе, ойчаньку,
Сені хата,
Кам ра,
А мне маладой
Скрыня перынаў
Гатова.

Груню зноў нешта схапіла за сэрца. Да вачэй набеглі слёзы. А вясельная — развітальная што раз мацней урывалася ў хату. Яе падхапілі ўсе вясельнікі і яна быццам свярдзёлак круціла груніны грудзі.

На панадворку
Коні вараныя
Заржалі.
Маці з Грунечкай
Ой, да-й, жаласна
Заплакалі.
На панадворку
Коні вараныя
Тупочуць.
Маці з Грунечкай
Раставацца
Не хочуць.
Ой, чы я табе
Мой, ты ойчаньку
Так моцна даела
Што ты мяне,
Аддаеш
За такога дзеда.

Груня і гэтым разам не вытрымала Яна, адхіліўшыся ад Мішкі, зноў заплакала. Плакала і маці, якая падышла ўцяшаць Груню.

Мішка таксама ўсхваляваўся. Ён захлопнуў акно і, узяўшы Груню пад руку, выйшаў на панадворак. Вясельнікі хутка расселіся ў вазах. Дзядзька Піліп яшчэ раз аглядзеў пасажны балон, на якім ужо сядзелі маладыя, і узабраўшыся на яго, свіснуў па-разбойніцку на каней.

Паехалі.

(Працяг будзе)

Слухайце дакладаў аб перспектывах развіцця БССР

Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства апрацавала даклад аб 6-тай пяцігодцы ў БССР. Копіі дакладаў атрымалі павятовыя аддзелы БГ-КТ у Бельску, Гайнаўцы, Семятычах, Саколцы, Гарадку.

Даклады знаёмяць слухача з перспектывамі далейшага развіцця сельскай гаспадаркі, прамысловасці, культуры і асветы ў БССР.

Звяртаемся да ўсіх сялян - беларусаў у прыватнасці з заклікам — прыходзіць на гэтыя даклады, калі яны будуць чытацца ў Вашай вёсцы.

Даклад пазнаёміць Вас з творчымі імкненнямі Вашых братоў у БССР. В. Л.

Багацце і прыгожасць узораў беларускай вышыўкі

З мэтай умажлівіць беларускаму і польскаму насельніцтву бліжэйшае і лепшае азнаямленне з беларускай народнай культурай, з задачамі і дзейнасцю Беларускага грамадска - культурнага таварыства, Галоўнае Праўленне Таварыства падрыхтавала беларускую выстаўку.

Што можна ўбачыць на гэтай выстаўцы? Даволі многа. Тут паказана перспектывы VI пяцігодкі ў БССР, дзейнасць і дасягненні нашага таварыства — мастацкія гурткі, беларуская асвета, формы сувязі нашай з БССР, і празмерна цікавы куток з беларускім народным арнаментам — узоры ткання, вышыўкі. Выстаўка адлюстроўвае таксама, хоць далёка няпоўнасцю, літаратурную спадчыну беларускага народа. Яна знаёміць з творамі найбольш выдатных беларускіх паэтаў і пісьменнікаў.

Фрагмент выстаўкі

Упершыню беларуская выстаўка была паказана на сельскагаспадарчай павятовай выстаўцы ў Бельску, дзе карысталася зацікаўленнем наведвальнікаў.

Ад 19 верасня да 5 кастрычніка г. г. выстаўка знаходзілася ў Гарадку. У працягу 17 дзён — яе пабачыла звыш 4 000 наведвальнікаў. Усе яны з жывым зацікаўленнем аглядалі яе. Асабліва моцнай папулярнасцю, у прыватнасці ў жанчын, карысталіся прыгожыя багатыя ўзоры беларускай народнай вышыўкі. Вочы разбягаліся, калі яны глядзелі на гэтае багацце рознародных узораў з геаметрычнымі фігурамі, кветкамі, птушкамі, жывёламі. Яны стараліся запамятаць гэтыя ўзоры — перарысоўвалі нават сабе.

Старая бабка глядзіць, як мігацяць цудоўна дапасаваныя колеры і фігуры ўзораў вышыўкі на ручнік, і ўспамінае даўнія часы, калі зімовымі вечарамі (мо' нават пры лучыне) і яна, напяваючы меладычную песню, вышывала падобныя ўзоры — на ручніках, на абрусах.

— Эх, кабы толькі канву — уздыхае яна — не горш патрапіла-б яшчэ і цяпер!

А на жаль канвы нідзе ў нашых магазінах і тэкстыльных крамах са свечкай не знойдзеш.

Беларускую выстаўку наведвалі не толькі жыхары Гарадка. Вялікае зацікаўленне яна выклікала і ў жыхароў навакольных вёсак — Меляшках, Валілах, Дзярнікове, Страшаве і іншых. Асабліва ў святочныя дні Гарадоцкі клуб, дзе была змешчана выстаўка, пускаў і выпускаў праз свой парог шмат людзей.

Школьнікі прыходзілі «цэлай школай» з настаўнікамі і настаўніцамі. Такой арганізаванасцю выказалася школа ў Гарадку і Страшаве.

Кіраўніцтва іншых школ павінна шкадаваць, што не выказала ініцыятывы арганізавання экскурсіі на агляд выстаўкі. Беларускім дзецям карысна і неабходна пазнаваць тое, што пакінулі нам па сабе нашы прабабкі і бабкі і азнаёмлівацца з мэтай, да якой мы імкнемся.

Ад панядзелку і зн. ад 8 кастрычніка беларуская выстаўка знаходзіцца ў Гайнаўцы. Яна змешчана ў файэ (пачакальні) кіно «Вольнасць». Выстаўка будзе дзейнай і ў нядзелю.

Усім, хто шануе беларускую культуру і хто ёю цікавіцца варта наведаць беларускую выстаўку. Як рабочым, так і сялянам яна будзе цікавай. В. Л.

Бацькоўскія камітэты бярыце прыклад

Яшчэ да нядаўна ў вёсцы Навасады школа займала тры будынкі. Было гэта вельмі невыгадным і дзецям і настаўнікам.

У мінулым годзе бацькоўскі камітэт склікаў сход, на якім размеркавана гэту справу і вырашана да будынку школы дабудаваць прыбудову і змясціць у ёй класы, якія былі параскіданы ў розных будынках вёскі. Бацькоўскі камітэт — звярнуўся ў аддзел асветы ў Гайнаўцы і атрымаў у дапамогу 20 тыс. злоты. Пастанова схода ўжо выканана.

На здымку — так выглядае сёння школьны будынак у Навасадах.

У Навасадах стаіць цяпер вартасцю 50 тысяч злоты, прыгожы школьны будынак, пабудаваны грамадскім працоўным абавязацельствам. Пры пабудове школы выдзяліліся Аляксей Пракапчук, Міхась Сокал, Павал Васілюк і настаўнік Янка Капчук — жыхары Навасадаў.

Тэкст і фота — а. о.

Прысылайце запатрабаванні на новае выданне „Паўлінкі"

Беларускае грамадска - культурнае таварыства падрыхтоўвае 1-ае пасля вайны ў Польшчы выданне п'есы Янкі Купалы «Паўлінка».

Патрэба такога выдання ўзнікла ў сувязі з развіццём беларускіх гурткоў мастацкай самадзейнасці, якія адчувалі і адчуваюць недахоп беларускіх п'ес для пастаноўкі іх на сцэне. А «Паўлінка» — адпаведная для пачынаючых драматургічную працу нашых гурткоў. Жывы, цікавы змест, даступная пісьменніцкая форма — усё гэта складаецца на тое, што пры добрай ахвоце можна смела ўзяцца за вывучэнне «Паўлінкі» нашымі артыстамі - аматарамі.

Звяртаемся з просьбай да ўсіх гурткоў мастацкай самадзейнасці, каб ужо зараз прыслалі запатрабаванні на «Паўлінку».

Запатрабаванні кіраваць па адрасу: Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Беластоку; вул. Маніфесту Ліпцовага 25 (в. л.)

Аб гэтым трэба ведаць

Усе ведаюць, якой цяжкай хваробай з'яўляецца дыфтэрыя і колькі ахвяраў забірала яна калісьці. — На жаль ёсць яшчэ такія бацькі, якія лёгкадумна адносяцца да гэтай вельмі важнай справы зусім забываюць аб тым, што дзецям трэба рабіць прышчэпку 3 разы. Яны абмяжоўваюцца толькі да аднаразовай прышчэпкі.

Дзеля таго прыпамінаем, што між першай, а другой прышчэпкай ёсць перапынак адзін месяц, а між другой і трэцяй — 5—7 месяцаў. Аднаразовыя і двухразовыя прышчэпкі не бароняць ад хваробы, таксама як не бароніць перад хваробай несвоечасовая прышчэпка.

Хто яшчэ не выканаў гэтага, абавязкова хай як найхутчэй звернецца са сваімі дзяцьмі ў Дзіцячую амбулаторыю (Парадня дзіцячая) «Д», або ў медпункты. (Р)

Следам нашых артыкулаў

„Бюракраты нас губяць"

Пад такім загалоўкам у 21 нумары «Нівы» быў змешчаны артыкул, у якім крытыкавана працу Вясковага абслугоўвальнага павільёна ў Янове (Сакольскага павета).

У сувязі з гэтым ВЗСП у Беластоку прыслаў нам пісьмо ў якім прызнае, што крытыка наша была сапраўдна, што Павятовы Ішматгалінны працоўны кааператыў у Саколцы дагэтуль вельмі мала апекаваўся Вясковым абслугоўвальным павільёнам у Янове і таму ён прыносіць страты. Усе недахопы і скаргі на ЦЗСП, прапановы дзеля палепшэння працы Вясковых павільёнаў былі перасланы вышэйшым установам.

Цяпер — згодна з дзяржаўнай камісіяй цэн, накідка на ЦЗСП складае не 15 прац., а толькі 1,25 прац. ад прадукцыі, а ў калькуляцыі на паслугі наконт ЦЗСП зусім не ўжываецца.

Аднак — на жаль ВЗСП у Беластоку нічога не піша ці дазваляе закупляць загадчыкам павільёнаў дробныя запасныя часткі, калі яны з'яўляюцца вельмі патрэбнымі, калі ёсць магчымасць закупіць іх у ГС-ах, а калі іх ПЗСП у Саколцы не дастаўіць.

А гэтая праблема з'яўляецца вельмі важнай. (Р)

Увага, былыя партызаны!

У сувязі з набліжаючайся 15 гадавінай утварэння ППР сектар гісторыі партыі пры Ваяводскім Камітэце ПЗПР у Беластоку звяртаецца да ўсіх былых партызанаў і членаў Беластоцкага антыфашысцкага камітэта з просьбай напісаць успаміны аб барацьбе з гітлераўскімі захопнікамі ў гадах 1941—1944. Гэтыя ўспаміны будуць выдадзены асобнай кніжкай.

Успаміны трэба пісаць як мага дакладна: у якім аўтар знаходзіўся атрадзе, хто быў яго камандзірам, ці мелася сувязь з іншымі партызанскімі атрадамі, якія і дзе адбываліся баі, як яны закончыліся і г. д.

Успаміны не абавязкова пісаць у артыстычнай форме ці толькі па-польску. Можна пісаць па-беларуску, па-руску — як хто ўмее. Калі хто сам не ўмее добра пісаць можа напісаць хтось іншы, пад дыктоўку.

Просіцца таксама даць адрасы, імёны і прозвішчы вядомых партызанаў каб можна было наладзіць дакладны пералік удзельнікаў партызанскага руху.

Сектар гісторыі партыі звяртаецца таксама з просьбай дасылаць узамен за адпаведнай аплатай, фатаграфіі партызанаў, фотаздымкі баявых аперацый, лістоўкі, загады, газеты і іншыя дакументы. Калі хто вышэй памянутыя дакументы жадае захаваць для сябе, то пасля фотакопіі будуць яны звернуты ўласніку.

Лісты з успамінамі і прыкладзенымі дакументамі можна ўручаць асабіста або дасылаць па пошце на адрас: Ваяводскі Камітэт ПЗПР — сектар гісторыі партыі ў Беластоку. (я)

Паведамляем

Павятовыя аддзелы Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Гайнаўцы, Бельску, Семятычах, Гарадку, Саколцы і Варшаўскі аддзел у Варшаве маюць у сябе статуты БГ-КТ, дэкларацыі і членскія білеты. Усе справы адносна паступлення ў члены БГ-КТ у паасобных паветах наладжваюць павятовыя аддзелы.

Падаем адрасы: Гайнаўка. — Беларускі Агульнаадукацыйны ліцэй, вул. Вызвалення 5, звяртацца да гр. Ніны Вішнеўскай — сакратара аддзела.

Бельск — Эканамічны тэхнікум, вул. 1 Мая 12, звяртацца да гр. Кастуся Майсені — старшыні аддзела.

Саколка — Павятовы Камітэт Польскай Аб'еднанай Рабочай Партыі. Плошча Касцюшкі; звяртацца да гр. Купр'янюка.

Гарадок — Грамадскі Клуб, звяртацца да Ніны Цыванюк.

Семятычы — Прэзідыум Павятовай рады народовай, звяртацца да гр. Кацярыны Пракапюк — сакратара аддзела.

Варшава — вул. Сенаторская 8, I паверх, пакоі 8 і 9.

Усе аддзелы, апрача Варшаўскага, маюць пакуль што, тымчасовыя адрасы. Аб змене адрасу паведамім.

Аб жыцці моладзі у Семятыцкім павеце

Зэтэмпоўскія арганізацыі ў Семятыцкім павеце пераважна працуюць добра. Шматлікія з іх могуць быць прыкладам іншым арганізацыям у нашым ваяводстве. Напрыклад, ЗМП-оўская моладзь вёскі Камянка засеяла 2 гектары ільну. Лён вырошчваны імі паводле новых аграбіялагічных метадаў вырас на ўсю аколіцу.

За прададзены лён ЗМП-оўцы атрымалі 26 тысяч злоты. На сходзе вырашана пабудаваць за іх вясковы клуб.

Пастанова сапраўды заслугоўвае на пахвалу, але дарога да рэалізавання яе вельмі далёкая. Яшчэ цяпер ЗМП-оўцы і... могуць атрымаць патрэбныя на пабудову клуба матэрыялы. Мацнее на і шчырая ахвота і ініцыятыва маладых людзей. А мо' хто займецца гэтай справай і дапаможа ЗМП-оўцам у Камянцы.

* * *

У вёсцы Слахі, — старшыня ЗМП-оўскай арганізацыі Катав Пызоўскі арганізаваў пасеў грэчкі. Ураджай аказаўся добрым. Вырашчаную на 5 гектарах грэчку ЗМП-оўцы прадалі, а за атрыманыя грошы вырашылі пабудаваць Вясковы дом культуры.

* * *

Таксама добра працуе ЗМП-оўская арганізацыя ў Заблоцці. Старшыня арганізацыі — Герасімюк добра вядзе працу ў клубе. Моладзь збіраецца, чытае ў голас кніжкі і праводзяцца спрэчкі.

Апрача таго радзяць над гаспадарчымі справамі, спяваюць песні, часта адбываюцца пастаноўкі кароткіх п'ес. Ці ўсе ЗМП-оўскія арганізацыі ў Семятыцкім павеце так актыўна працуюць? Не! Напрыклад ЗМП у Жэрчыцах. Старшынёй з'яўляецца гр. Аляксей Раманюк, які зусім не працуе, нават на канферэнцыю ЗМП-оўскую не пасылае ніколі прадстаўніка. Гэтак сама маецца справа з ЗМП-оўцамі ў Вычулках. Варта, каб ЗМП-оўцы перасталі спаць мядзвежым сном і пайшлі за прыкладам сяброў з Камянкі, Слахоў ці Заблоцця.

А. ОМЕЛЬЯНОВІЧ

СУСТРЭЧА

Падчас пабыўкі дэлегацыі Беларускага Таварыства культурнай сувязі з заграніцай у Польшчы ў Галоўным Праўленні таварыства польска - савецкай дружбы ў Варшаве дэлегаты сустрэліся з студэнтамі беларускай філалогіі пры Варшаўскім Універсітэце.

На здымку: чацверты злева — старшыня Беларускага Таварыства культурнай сувязі з заграніцай Г. М. Верасаў.

„Сам вырашыш аб сваім часопісе"

Мы аддалі ўжо нашым чытачам 34 нумар штотыднёвіка «Ніва». Думаем, што Вы ўжо дастаткова арыентуецеся і ведаеце свой часопіс і таму просім падзяліцца з намі сваімі заўвагамі.

Дзеля гэтага праводзім анкету, якая дапаможа нам удасканаліць нашу працу і зрабіць «Ніву» цікавейшай.

АНКЕТА

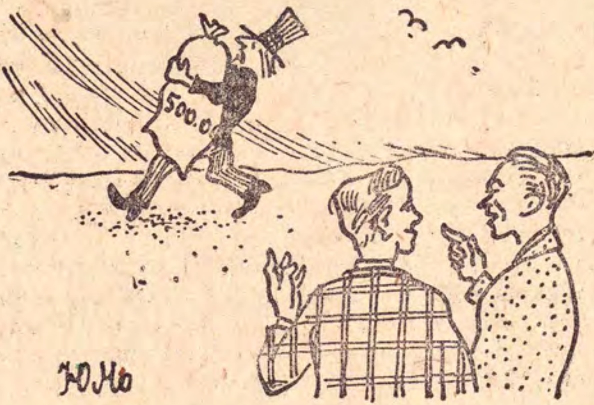
1. Ці з'яўляешся падпісчыкам „Нівы"?
2. Што найбольш Цябе цікавіць і што найбольш падабаецца ў „Ніве"?
3. Ці матэрыялы замешчаныя ў „Ніве" здавальняюць Цябе поўнасцю, ці хацеў-бы бачыць іншыя. Калі так, — то якія?
4. Якія артыкулы найбольш Табе падабаліся і чаму?
5. Як Табе падабаецца графічны выгляд „Нівы" (форма друку, аб'ём, склад, фотаздымкі і г.д.)?
6. Ці размаўляеш з суседзямі і знаёмымі аб „Ніве" і які ёсць іх погляд на „Ніву".
7. Ці ў Тваім асяроддзі спяваюць песні, якія замяшчаем у „Ніве"
8. Як Табе падабаецца старонка гумару і сатыры?

Сярод чытачоў, якія прышлюць адказы на анкету, разыграецца 20 кніжных узнагарод. Апрача таго за найлепшыя заўвагі і прапановы будуць прызначаны спецыяльныя ўзнагароды. Найбольш цікавыя адказы будуць друкаваныя ў «Ніве».

Тэрмін прысылання да 30 лістапада 1956 г. (Імя і прозвішча, калі хочаце, можаце не падаваць, але тады не прымаеце ўдзелу ў латарэі). Р.

ЗША вырашылі асігнаваць 500 мільярдаў долараў для асац'яцыі карыстальнікаў Суэцкага канала на байкот і аплыванне Афрыкі навокал мыса Добрай Надзеі. (З друку)

Куды ён нясе гэтыя грошы?
— У балота.

Пра кума

Кум да кума йшоў у госці,
Спыніўся ля хаты.
— Добры дзень для ягамосці!
— Заходзьце ў хату!
Кажа кум: — Ох мілы куме,
Жыта неўрадзіла.
Жыта зусім мала ў. гумне,
Паньству даць не ўсілах.
І кум з кумам над кілішкам
Наракаць на жыццё сталі
Памаленьку, так па крышцы
«Жытнёвачку» папівалі.
— Мілы куме, жытка мала.
Мо' хлеба не хопіць?
Пасеяці ледзьве стала...
Голас з печы
— А на водку хопіць?

У. Г.

Ужо я ўстану раненька...

(Беларуская народная песня).

Ужо я ўстану раненька,
Умыюся бялюсен(і)ка,
Эх, умыюся бялюсен(і)ка,
Прыбяруся харашэн(і)ка.

Умыюся бялюсен(і)ка,
Прыбяруся харашэн(і)ка,
Эх, сяду, сяду у акен(ы)ца,
Процi жар(ы)кага слон(ы)ца.

Сяду я ў акенца,
Процi жар(ы)кага слон(ы)ца,
Эх, процi жар(ы)кага слон(ы)ца,
Паджыдаю чорнамор(ы)ца.

Чорнаморац едзе, едзе,
Семярых коней ведзе,
Эх, да васьмога варанога,
Ды, як ворана, чар(ы)нога.

ВЫЛУПІЛАСЯ

Неўяўляеце сабе, якімі забабоннымі з'яўляюцца тыя людзі якія ва ўсялякія глупствы вераць.

Вось такі чалавек убачыць, што чорны кот дарогу перабяжыць, стаіць, чакае пакуль хто-небудзь першы перад ім дарогу перойдзе. А калі ўбачыць, што заяц яму дарогу перабег, — то вяртаецца, калі насустрач ідзе жанчына з пустымі ведрамі, плюе тры разы цераз плечы, каб усялякае няшчасце яго мінула.

Прыйшоў я аднойчы ў Калінаўку. Уваходжу да хаты, каб вады напіцца, а гаспадыня кажа:

— Ой, дзядзька, дрэнна гэты год закончыцца.

— Чаму? — пытаю. — Бараметр так паказвае? А яна мне шапочучу адказвае:

— У гэтым годзе буслы зусім не вылупліваліся.

— Вось яно як?! Гэта яны аборты рабілі, ці як?

— Не! Не вылупліваліся таму, што год нешчаслівы. Яны лепш ад людзей прадчуваюць — растлумачыла гаспадыня.

— Грамадзяначка, я-ж быў тут у жнiўчі, колькі маладых буслоў было, яны толькі хадзілі па балоце ды за жабамі сачылі.

Гаспадыня замахала на мяне рукамі:

— Ды гэта не нашы буслы!

— У такім выпадку гэты год дрэнна закончыцца ў Калінаўцы, але ў Сафіяўцы будзе шчаслівы, — адказаў я і падзякваў за ваду Яшчэ параіў, каб гэткай страшэннай навіны нікому не расказвала, і пайшоў далей.

Іду цераз вёску, бачу ля калодзежа бабулькі пазыходзіліся і адна расказвае:

— У Гайнаўцы каля малачарні цётка Пелагея жыве, — выдатная варажыха, яна ўсё мінулае і будучае ведае. Старшыні грамадскай рады ў Нараўцы сказала, што цемру начную, якая там заўсёды існуе — нішто не асветліць.

— І сапраўды, — падумаў я, — у Нараўцы па сённяшні дзень цёмна. Матор да асвятлення забралі на пабудову маста, а нафты да лямпаў няма.

Мяне варажыха так зацікавіла, што калі я дабраўся да Гайнаўкі, — то зараз адшукаў цётку Пелагею і загадаў паваражыць.

Варажыха сказала, што каб вываражыць мне будучыню — патрэбная да гэтага кавовая гушча і папрасіла, каб я прынёс фунт сапраўднай кавы, бо калі кава будзе дрэнная, то добрую будучыню немагчыма прадбачыць.

Прынёс я каву, варажыха выйшла ў кухню, пакруцілася там, а потым гушчу выносіць. Пацягнуў я носам, чую спаленым ячменем пахне.

— Кінь у гушчу бліскучую манету — просіць варажыха.

Кінуў 10 грошаў, а яна выцягнула іх з гушчы ды звяртае кажучы:

— Ні такую кідай, а жоўценькую, бо сапраўдную будучыню толькі на сапраўдных грошах убачым.

Распароў я пінжак выняў царскую пяцірублёўку, кінуў у гушчу, а варажыха мне гаворыць:

— Сурёзны з цябе чалавек, дзядзька, гэткім да смерці застанешся. Валасы ў цябе сівеюць а сэрца маладым застанецца. Вялікай справы даб'ешся, калі благімі справамі перастанеш займацца.

І ўявіце сабе, што ў гэты самы момант уваходзіць нейкая жанчына.

Шкада мне было таго, што варажысе перабілі будучыні не вываражыла, ды з другога боку стала мне так сорамна, што гатоў скрозь зямлю праваліцца. Схапіў я сваю гушчу кававу ды выйшаў. Потым выпіў яе, але манеты не знайшоў.

Справа вылупілася.

Дзядзька Лявонь

Ліст да „Новай всі”

Шаноўная Рэдакцыя,
Працуйце больш уважна.
Не палмяняйце аўтараў,
Бо гэта надта важна.
У 28 нумары ў «Новай всі»,
Дакладна кажучы, у дадатку,
Я пачала чытаць, сябры,
Уважліва ўсе вершы па парадку.
Ага, гляджу, «Баладу аб гваздзях»
Нікалая Ціханава змясцілі...
Але, што гэта? Аўтара змянілі?
Сёння ўсім гэта вельмі ясна,
Што справы ў паэзіі моцна паблытаны,
Ды чаму-ж аўтарам «Балады аб гваздзях»
Сяргей Ясенін у «Новай всі» паданы?

З. БЕЛЬСКАЯ.

Прыказкі і прымаўкі

На бязрыбі і рак рыба.

Б'ецца як рыба аб лёд.

Калі за моладу будзеш бегаць, то пад старасць адседзіш.

Чым менша блыха, тым горш дапякае.

Тры гадзіны абеду

У Беласток прыехала двух сялян і шукаюць, каб дзе чаго паесці, аж бачаць у рэстаране на вакне напіс: «Абеды ад 12 гадз да 3-й 10 зл».

— Ну — кажуць — ідзем сюды, тры гадзіны есці за 10 зл варта!

Паміж закаханымі

Яна: — Вы знаёмы са мною ўсяго якую-небудзь гадзіну, а ўжо дамагаецеся майго сэрца!

Ён: — Галубка мая, я і не думаў аб такой высокай рэчы.

Каханне на далечыню

Ён: — Мілая, калі-б я ад'ехаў далёка, далёка, ці кахала-б ты мяне?

Яна: — Ну што ты пытаеш? Чым ты далей ад мяне, тым больш я цябе кахаю.

Парадзіла

Ён: — Што мне нарэшце зрабіць, каб вы былі маёю?

Яна: — Замкнуць на ключ дзверы

Адэнаўэр працуе.

У лесе

— І не баішся ты ў лесе адна?

— Не.

— А як нападзе які звер, ці хто іншы?

— Ну дык што... Летась на мяне напаў нейкі пан... спачатку я перапужалася, а потым... ён пацалаваў мяне і даў на дарогу цукерак.

У судзе

Суддзя: — Дзе пачалася бойка?

Сведка: — На маёй галаве, пане суддзя.

— Што гэтыя людзі робяць?

— Моляцца да МПК, каб нарэшце пабудавана нейкія сховішчы ад дажджу на аўтамабільных прыпынках.

АГАФОН АБРОТКА У ПОШУКАХ ЦЁПЛАЙ АДЗЁЖЫ

Хмары. Дождж зацінае,
Вецер лісце з дрэў зрывае
Халадно ўжо аж страсае.
Агафон дамоў пяшае.

Убег да хаты: — Ну і сцюжа!
Глядзіць, бацька вочы жмурыць
Кажа. — Цёплую адзёжу
Куплю табе, мой прыгожы.

Агафончык з бацькам прэцца
Да ГС-у прыадзецца.
Усё там маюць, няма мовы.
Вось і хата — крам вясковы.

Паглядзеў стары Абротка:
— «Камбінацыі»... і водка.
Агафончык стаў, смяецца:
— МЫ-Ж НЕ БУДЗЕМ
ВОДКАЙ ГРЭЦЦА!

Галоўны рэдактар ГЕОРГІ ВАЛКАВЫЦКІ

Орган Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Польшчы Адрас рэдакцыі гор Беласток, вул Маніфесту Ліпповага 25, тэл 25-89 Умовы падпіскі на 6 месяцаў — 15 зл 60 гр., на 3 месяцы — 7 зл 80 гр Падпіску прымаюць усе паштовыя ўстановы, пісьманосцы Konto NBP I Oddz. Miejski Nr 102-7-161 w Białymstoku. Prenumeratę za zleceniem wysyłki zagranicę przyjmuje PKWZ „Ruch" Warszawa, Aleje Jerozolimskie 119, tel 8-05-05, konto PKO 1-6-100024 Warszawa. Cena prenumeraty zagranicę: kwartalnie 10.15, półrocznie 20.30, rocznie 40.60. Паліграфічнае прадпрыемства ў Беластоку Т-7-1875